

İSTANBUL YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODASI
29 KASIM 2018 AYLIK TOPLANTISI

OTURUM BAŞKANI : Sabri TÜMER
Oda Sekreteri

KONUŞMACILAR : Prof. Dr. Emin Sadi Haluk SÜMER
Yeminli Mali Müşavir

Doç. Dr. Atilla UYANIK
Yeminli Mali Müşavir

Dr. İhsan Veysi SEVİĞ
Yeminli Mali Müşavir

Dr. Evren KILIÇOĞLU
Hukukçu

KONU : “Türkiye Ekonomisinde Konkordato Müessesesinin İşleyişi ve Yeminli Mali Müşavirlerin Sorumluluğu”

TARİH : 29 Kasım 2018 14.00 - 18.00

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Saygıdeğer hanımefendiler, saygıdeğer arkadaşlarım, saygıdeğer üstatlarım, şahsım ve Yönetim Kurulu adına hepinize sevgi ve saygılar sunuyorum ve aylık toplantımızı açıyorum. Esas konumuza girmeden önce, aramızda Sayın Başkanımız bulunmakta, kendilerini kürsüye davet ediyorum, size bir “hoşgeldiniz” mesajı vermek isteyecektir. Buyurun Sayın Başkan.

İSTANBUL YMM ODASI BAŞKANI VEHBİ KARABIYIK

Çok teşekkür ederim Sayın Başkan. Saygıdeğer Yeminli Mali Müşavirler bu konkordato Türkiye'nin son zamanlarda en aktüel konusu, herkesin tartıştığı bir konu. Fakat öyle anlaşılıyor ki, bize çok para kazandıran bir konu değil. O yüzden sadece ilgililer burada, bu taraf mesela boş. Konkordato Yeminli Mali Müşavirlerin belki ilgi alanına çok da girmedi, ama şimdi dinleyeceğiz burada konuşmacılarımızı, ben bir, iki özel sohbetinde buldum. İşin, bir kere sosyo ekonomik boyutu da var. Bunu da burada değerlendireceğiz. Sabri Bey Oturum Başkanı, özellikle bu konuyu çok düşündü ve doğru da yaptı. Teknik boyutu da var. Oda olarak bunların eğitimini de veriyoruz. Eğitimler gerçi ihtiyari, katılmak mecburiyeti yok. Hatta belki Adalet Bakanlığı bu yeni düzenlemeyi yaparken, yeni kanunu çıkartırken, bizim burada yapılan eğitimleri göz önüne alacak mı, almayacak mı, onu da pek bilemiyoruz. Ama şunu yapacağız; Eğitim grubumuzla konuştum, en azından burada yapılan eğitimleri resmiyete saydıramasak bile,

daha sonra böyle bir eğitim gerekirse, tekrar gelen arkadaşlara tabii ki hem bilgileri anlatacağız, hem ödedikleri ücretleri düşünerek, belki ona göre derslerde indirim yapacağız.

Bu vesileyle şunu sizlere bildireyim. Odamızın eğitim faaliyetleri düşündüğümüzün çok ötesine geçti. Bu sabah konuştuk, değerlendirdik. Özellikle Yönetim Kurulu Üyemiz Sayın Hamdi GEZMİŞ ve hocamız Sayın Hakan TAŞTAN, hakikaten cansiperane olarak bu iş için emek verdiler ve bu bir yılda biz bayağı ticarethane olduk. Ben biliyorum, dün konuşuyorduk yine üniversitelerin hocalar var, eğitim merkezleri var, isimleri var. Hocalarımız bilir, onlar böyle “aman müşteri, müşteri” diye bana da soruyorlar “ nasıl yapacaksınız” diye. Reklamlar yapıyorlar her yere, duyurular yapıyorlar. İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odası olarak hiçbir duyuru da yapmıyoruz. Hatta sosyal medyada yokuz. Sitemizde de belki az bir haber var, ama buna rağmen çok büyük bir ağırlığımız var. Neredeyse % 75, % 80’i de yeminli olmayan, yani bu konuda Odamıza belli ki büyük bir talep ve ilgi var ve bir güven var, onu da anladım ben. “İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odası”nın kursundan ben bu sertifikayı aldım” diye insanlar demek ki buna itibar ediyorlar. Diğer Odalar da bizden bunu talep etti. Bursa, Adana, Antalya YMM Odaları, diğer Odalar onlara da, bizzat ayaklarına kadar gidip, onların organizasyonu gibi bunları yapıyoruz. Çok büyük rağbet gördü. Dolayısıyla da 2019 yılı için bu işi bayağı bir işletme olarak planlıyoruz şimdi. Eğitim faaliyetlerimiz hem gelenlere bir katkı, hem bizim için çok ciddi yeni bir alan, hem de bütçemize bir katkı olması açısından çok iyi bir yere geldik. Konkordato bunlardan biri, KGK’nın sürekli eğitimleri var. Biliyorsunuz yakında belki de bizim meslek içi eğitimlerimiz de söz konusu olacak. Bu konuda yetki Odalar Birliği’nde. Ama orada da arkadaşlarımız faaliyetlerini sürdürüyorlar. İki görüş var eğitimler konusunda, birincisi, tamam eğitime karşı değiliz, eğitim yapalım, ama bir Yeminli Mali Müşavir zaten her gün eğitiliyor, zaten her gün tebliğ vesaire okuyor, ister istemez eğitimdeyiz, o yüzden böyle ilköğrencisi gibi Yeminli Mali Müşavir eğitimi yapmak doğru olmaz, kurallara saygılıyız. Mutlaka özel bir muamele istediğimiz yok, herkes ne yaparsa biz de yapacağız, ama hiç olmazsa bunlara dikkat edin, bu konuda Odamıza yetki verin. Biz Odamızda şartlara da uyarız elden geldiğince, bunları değerlendiririz. Bu da galiba önümüzdeki yıl bir eğitim konusu olacak. Bunlara da hazırlanıyoruz, gelişmeleri henüz bilmiyoruz. Çünkü Odalar Birliği’nde, TÜRMOB’da bir eğitim kurulu falan oluşturuldu. Alt çalışmalar devam ediyor, ama hâlâ belirsizlikler var. Onları da sizinle paylaşacağız.

Eğitim konusunda benim şahsen bir düşüncem var. Bu kadar eğitim fazla, kraldan çok kralcı olmaya gerek yok. Yani, tamam eğitilelim, meslek içi eğitim şart, ama bunu biz zaten eğitilirken böyle her sene 120 kredi, bilmem 60 kredi, her neyse, bana göre yararlı bir şey değil. Benim şahsi düşüncem. Ben bir de kendimi düşünerek söylüyorum. Mutlaka aynı şeyi düşünüyoruz. Gerçi onun bana katacağı çok fazla bir şey yok, bu konuda yapabildiğimiz kadar ilerlemeyi yaptık. Buralara gelmeniz, işte kurslara katılıyoruz. Yani böyle bilgisayarlı eğitim var, artık onu da bir şekilde yapacağız. Mecburi eğitimi de Odamızda halletmeye çalışacağız.

Benim düşünceme göre bu şöyle olabilir hiç olmazsa yeminliler için, yani tamam yanlış anlamasınlar SMMM camiasının belki eğitime daha çok ihtiyacı var, “neden” dersiniz, hakikaten de 70, 80 bin kişiden bahsediyoruz. Mesleğe ilgili çocuklardan bahsediyoruz. Vatanın ücra köşelerinde bilgiye uzak kalan arkadaşlarımızdan bahsediyoruz. Onlara vahada bir su gibi, bir ilaç gibi gider, hakikaten ihtiyaç var. Ama İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odası’nda o kadar ihtiyaç değil, zaten her gün eğitiliyoruz. Bize şöyle olabilir; Üç senede bir, bir tatil yerinde bir hafta, üç gün neyse yani, seminer gibi olabilecek, artık o yönetmelik yayınlandı, buraya gelir mi, gelmez mi, bilemiyorum ama bu zaten geçerli. Bunu bu şekilde ifade etmeye de uğraşıyoruz, belki öyle bir şey de yapabiliriz. Onu da düzenleyebiliriz. Ama bunu bizim yetki alanımızda olanlara duyuruyorum sadece, biz de nasıl ilerlemeler yaptık, onları anlatmaya çalışıyorum.

Bu arada bugün bir gelişme var. Değerli bir gelişme onu söyleyeyim. Değerli arkadaşlarım, Odamızın bir beklenti anketi var “yeminli beklenti anketi”, iki senedir ısrarla sürdürüyoruz. Aşağı yukarı 180, 200 Yeminli Mali Müşavir kardeşimiz buna cevap veriyor. İşlerinin arasında hep aynı kişilerden almak da daha doğru, öyle yapmaya çalışıyoruz. Biz 2016, 17’nin çeyreklerini doğru tahmin ettik. Detayını bir ara açıklamıştım, çok girmeyeyim. İşte bir endeks yapıyoruz, soruyoruz Yeminli Mali Müşavire “senin şirketlerinde isim vermeden, mesela sektör sektör ayırarak, sence önümüzdeki üç ay işçi sayısında artış mı olur, azalış mı olur? Ciroda artış mı olur, azalış mı olur, Kâr da, işte böyle, on tane spesifik sorumuz var. Yeminli Mali Müşavirler de cevap veriyorlar, isim vermeden ve hepsi doğru çıktı arkadaşlar. Yani önümüzdeki üç ay, ben şöyle tahmin ediyorum dedi, işte üniversitenin istatistik bölümü değerlendirdi, net çıktı ve tuttu. Tuttuğunu nereden biliyoruz. Biliyorsunuz, İstanbul Ticaret Üniversitesi’yle birlikte yürütüyoruz projeyi, Atilla hocam özellikle işin içinde. Daha sonra, mesela diyelim ki biz 2017 yılının ilk üç ayını tahmin ettik. 2017 sonunda söyledik “böyle bitecek bu üç ay, çeyrek” dedik. Biliyorsunuz Nisan ayı, Mayıs ayı geldiğinde herkes baktı, erken yayınlıyor, daha sonra İstatistik Kurumu da yayınlıyor. Ticaret Odası bu sayıları veriyor, “geçtiğimiz üç ay şöyle oldu” diyor. Bir bakıyoruz ki, birbirini tutuyor. Denedik bugüne kadar, şimdi en son 2018’in üçüncü ve dördüncü çeyreklerini tahmin ettiniz ve tahminleriniz aynen tuttu. Öyle söyleyeyim size. Yani endeksimiz diyelim ki “50”, aşağı yukarı stabil kalacak, bundan sonraki dönem demek “55, 60, 70” iyiye gidecek demek, “45, 40” kötüye gidecek demek. Üçüncü çeyrek “35”, dördüncü çeyrek de “35”. Yani Yeminli Mali Müşavirlerimiz, bu üç, beş ay önce bu belli oldu dediler ki, “ekonomi iyiye gitmiyor, 2018 yılının üçüncü ve dördüncü çeyreği gitmeyecek, öyle tahmin ediyoruz”.

Şimdi bunu değerli hazirun, daha ciddiyetle üzerine gideceğiz. Katılan arkadaşlara biz maalesef Oda olarak bir kuru teşekkür, başka bir şey yapmaktan aciziz, yapamıyoruz ama çok teşekkür ediyoruz emeklerine. Bizim için önemli bir konudur. Şubat ayında inşallah eğer, 2019’un ilk üçünü, ikinci üçünü toplayıp, verilerini değerlendirebilirsek burada bir ekonomi toplantısı yapıyoruz biliyorsunuz her sene. Hocalarımız geliyorlar. Orada bunu ilan etmek, basına duyurmak istiyoruz. Örneğin, “İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odası Beklenti Endeksi”nin de literatürde yer almasını istiyoruz. Denedik doğruymuş, artık güvenle bunu açıklayabiliriz. İkinci, üçüncü ayı da bu şekilde getireceğiz.

2018 yılı bitiyor. Belki Aralık’ta bir tane daha toplantı yapacağız. Son bir defa daha mutlaka bir araya geliriz. Pek iyi gitmiyor pek çok açıdan. Önce kanunumuzda biliyorsunuz talihsizlik oldu. Daha henüz bunu giderebilmiş değiliz. Yeminli Mali Müşavirlerin işlerini artırabilmiş değiliz. Ama işte sizi böyle endeksle vesaire oyalayabiliyoruz hiç olmazsa. Koro var. Zeybek var şimdi. Şunu söyleyeyim değerli dostlarım, her seviyede, yani daha önce Başkanlık seviyesine çıkmadık. Ama bakan yardımcılığı, meclis, partiler, muhalefet, iktidar, kurumlar, devletin kurumları, aklınıza hangi büyük kurum gelirse en üst seviyede, her kademede konuşuyoruz. Bunu ifade ediyorum ve takipçisiyiz de. Olur, olmaz bilmiyoruz. Ömrümüz yeter, yetmez bilmiyoruz. Sözümüz özellikle şu; Türkiye’de maalesef muhasebe ve vergi yok. Türkiye’nin çok az kesiminde var. Sanayi, işte % 1, % 1,5 gibi sıkıntının ana nedeni budur. Türkiye böyle olduğu için doğru dürüst vergisini toplayamaz. Çünkü defter yok, beyan yok, her şey kayıt dışı, öyle olduğu için ekonomimiz büyümmez. Öyle olduğu için işletmelerimiz büyümmez. Öyle olduğu için Türkiye dünya ekonomisine rekabet edemez. Bu sözleri aynen her seviyede ifade ettim. Etmemizin nedeni şu, yani sadece söyleyeyim, bak böyle oluyor demek istemiyorum, bundan bir netice çıkartmam için, o da şu değerli arkadaşlarım, bunun çözümü var, biz yapıcıyız. Bu bir. İki, toplumsal birlikte çalışma gerektirir. Tek başına olmaz, bir kişiyle olmaz. Toplumun bütün kesimleri, özellikle işadamları. İş çevresi ve devlet, birbirine güvenmiyorsunuz, birbirinize bir güven tesis edip, bir geçiş dönemi yapılması beş sene hiç olmazsa birbirinize bir geçiş dönemi yapılması, bu geçiş döneminde her şeyi önüne koyup, “bu böyle olmuyor, artık biz doğru dürüst

bir sisteme sahip olalım, defterimiz olsun, sattığımız her şey, yaptığımız bütün giderler defterde bir kere yer alsın, bilanço yapalım, karar verelim, denetleyelim, öyle olunca zaten vergi gelir demeleri gerekir. Şunu anlatmanız lazım diyorum işadama, bir beş sene, zaten vergi verecek hali yok, gayrisafi milli hâsıla oranı belli, nasıl alacaksınız? Almak da doğru değil. Benim amacım vergi almak değil. Benim amacım, bir beş sene hiç olmazsa Türkiye'yi artık modern bilgi sistemine taşımak, işletmeleri taşımak. İşletme bunu kendisi yapsa daha iyi, ama yapmıyor işte, ne yapacaksınız, bunu belki devlet olarak önyak olmak lazım. Aynı zamanda devletin de tabii tertip ve düzene girmesi lazım. Vergi sisteminin iyi bir şekilde oturması lazım, verginin daha iyi toplanması, yani vergi organizmasının da Maliye Bakanlığı'nda yeniden örgütlenmesi lazım, bu konuda inanın herkes hemfikir. Yani bu işin siyasi tarafı yok. Bu işin biliyorsunuz seksen yıldır, belki kaç yüz yıldır böyle, yani bugünün işi de değil, bu bizim sorunumuz. Burada bir tek sorun var, işadama ve devleti bir araya getirmek ve halkı da buna ikna etmek, bunu yapalım, vergi almak değil amaç. Biz sadece hesaplarımızı kitaplarımızı düzenli hale getirelim, ondan sonra zaten vergi kendiliğinden gelir. Buna inanmayacak işadama yok. İşte burada size büyük ihtiyaç var. Ben bunu anlattığımda ikna oluyorlar, ama yapabilir miyiz, yapamaz mıyız, bilmiyorum değerli üstatlar, değerli arkadaşlar. Buna gönül koyduk, baş koyduk, uğraşyoruz. Daha ciddi hale getireceğiz. Söylediğim gibi, bütün seviyelerde konuşmalar, gelişmeler gayri resmi de olsa yapıldı, resmi değil. Ama hiçbir kimse “hayır üstat doğru söylemiyorsun” demiyor, herkes “haklısın” diyor, “siz bu işin içinde olacaksınız”, “tamam” diyorlar, el sıkışıyoruz da, yani bütün yönetimle de, yasamayla da, hepsiyle el sıkışıyoruz. Nasıl yaparız? Bilmiyorum. Tabii çok büyük bir iş düşüyor bize. Ben arkamda çok güvenilir bir kurum olduğu için, gönlüm rahat her yerde konuşuyorum.

Yeminli Mali Müşavirler kendisini ispatladı. Bugün belki olmamız gereken yerde değiliz. Halimiz hiç iç açıcı değil. Bunların hepsi doğrudur. Ama biraz da Türkiye'ye bağlı olduğu için, Türkiye kalkınırsa kalkacak. Bunun başka çaresi yok. Türkiye'nin kalkınması için de, bizim tüm ekonominin birlikte canlanması lazım. Siyasilere söylüyorum, “bunu yapamazsınız, size işadama inanmaz, devlete inanmaz, ama yeminliyi kullanın, Yeminli Mali Müşavir ikisinin arasında bir denge unsuru olur, bir beş sene boyunca, tabii şartlarını vesairesini yaparız”. Eğer buna niyet edersek, biz bunun altından kalkarız, biz “varız” diyoruz. Yani devlette yönetime de talibiz, hiçbir karşılık beklemeden arkadaşlar yaparız, yani hepsini yaparız. Bu olur mu, olmaz mı? Bilmiyorum, takipçisiyiz.

Bununla beraber Yeminli Mali Müşavirliğin elbette ki güncel sorunları da var. Maalesef şu anda asıl görüşeceğimiz Bakanlıkta henüz bir Gelir İdaresi Başkanı bile atanmadı, vekâlet durumu var. Daha tam görüşmeleri yapacak bir organizasyon belli değil, ama biz gene de görüşmelerimizi yapıyoruz.

Efendim bunlar sizi bir ay ancak idare eder. Çok fazla bir şey söyleyemedim, hep laf. Ama Yeminli Mali Müşavirin ana konusu, gelirlerin artması. Hiç olmazsa geçen dönemde ücretlerimizde önemli düşmeler oldu. Bu dönem onları rehabilite etmeye çalışıyoruz. Sayın Hazine ve Maliye Bakanı'nın KDV iadelerinde Yeminli Mali Müşaviri söylemesi önemli bir şeydi. Bu öyle kolay kolay “söyle” deyince söylenecek bir şey değildir. Kendiliğinden söyleniyor. Çünkü yeminli bunu hak ediyor. Yeminli Mali Müşavirlik Kurumu, Türkiye'nin hakikaten önemli bir kurumu oldu ve KDV iadelerinde vazgeçilmez bir unsur olmuştur. Buna dayanarak ücretlerimizi de artırmaya çalışacağız. Nasıl olur, bilmiyorum. Sabri Bey sen bana söz verirken bu kadar uzun, bu kadar geniş diye düşünmemiştin.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Estağfurullah Sayın Başkanım, arkadaşlarımız sizi özlemiştir, ondan dolayı daha da uzatabilirsiniz, teşekkür ediyoruz.

İSTANBUL YMM ODASI BAŞKANI VEHBİ KARABIYIK

Çok değerli konuşmacılarımız var. Çok güzel bir konu var. Merakla izleyeceğiz. Efendim belki sabrınıza tecavüz ettik. İster istemez biraz sabrınızı taşırdık. Beni dinlediğiniz için hepinize çok teşekkür ediyorum. Hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Sayın Başkanımıza teşekkür ediyoruz. Saygıdeğer arkadaşlarımız bu konu neden önemli? “Türkiye Ekonomisinde Konkordato Müessesesinin İşleyişi ve Yeminli Mali Müşavirlerin Sorumluluğu”. Bildiğiniz gibi 1994, 1995, 1996, 1997 yıllarında katma değer iadelerinin furya olduğu dönemde birçok arkadaşımızın canı çok yandı. Burada da çok arkadaşlarımızın canı yanmaması için bu sorumluluk maddesi çok önemli bir madde, çünkü ön raportör raporu, ön raporun hazırlanması çok büyük sorumluluk istiyor konkordatoda. Artı, bir de komiser olduğun takdirde, onun o bitinceye kadar ki müthiş bir sorumluluk var. Orada da bu meslektaşlarımızın müşkül duruma düşmemesi uyarı babında önem arz ettiği için, bu konuyu getirme görevini Yönetim Kurulumuz duydu ve bugün burada tartışıyoruz.

Saygıdeğer arkadaşlarımız bildiğiniz gibi, Türk ekonomisi 2017'nin son çeyreğinden sonra sıkışmaya başladı ve 2018 Ağustosunda birden ansızın Dolar aldı başını gitti. Faizler % 25, enflasyon % 25, Merkez Bankası el koydu, paralar içeri çekildi, dolaşımdan azaldı. Dolaşımdan azalınca, nakit akışında büyük azalmalar oldu. Şirketler ödeme sıkıntısına düştü. Konkordato olayları meydana çıktı ve çığ gibi, bir furya halinde büyümeye başladı. Şu an almış olduğumuz haberlere göre, 4000 müracaat olduğu, yaklaşık bunun 1000'e yakın bölümünün sonuçlandırıldığı, geri kalan 3000 bölümün halen incelemede olduğu, ön raporların incelemede olduğu ve bunun yılbaşına yakın 10 bin sayısına ulaşılabilceği ve elimizdeki iflas erteleme de, geçmiş dönemde 15 bin adet iflas erteleme olduğu geçmiş dönemde biliniyor ve bu konunun gerçekten Türk ekonomisine faydaları nedir? Zararları nedir? İşleyişi nedir? Bu olayı gözden geçirmemizde büyük fayda olduğuna inanıyorum.

Meselenin maddi boyutu, o kadar çok önemli değil. Yeminli Mali Müşavirin alacağı ücreti çok da önemsemiyorum. Ama burada sorumluluk olayı çok önemli, çünkü orada bir alacaklıların, borçluların ve birçok kişinin haklarını koruyan kişi meslek mensupları olarak bu işin içinde bulunuyoruz.

Bundan dolayı ben meseleyi bu açıdan ele alarak ilk sözü sayın Prof. Dr. Emin Sadi Haluk SÜMER'e vermek istiyorum. “Konkordato Düzenlemesinde İşletmelere Ve Muhasebeye Yansımaları” konusunu hocam izah edecek bize ve kendisini dikkatlice dinleyeceğiz. Hocam Marmara Üniversitesi Öğretim Görevlisi, ben bugün çok şanslıyım herhalde, tüm konuşmacılar Marmara Üniversitesi mensubu. Ben de Marmara Üniversitesi Mezunlar Derneği'nin Federasyon Başkanım. Bu her zaman bana nasip olmaz ama ilk defa hocam güzel bir şey oldu. Bundan da büyük mutluluk ve haz duydum. Bunu özellikle belirtmek isterim. Bu tesadüfen oldu, ama güzel oldu. Evet, buyurun hocam söz sizin.

Prof. Dr. EMİN SADİ HALUK SÜMER

Teşekkür ederim Sayın Başkan. Sizleri de saygıyla selamlıyorum. Konkordato ile ilgili tespit ettiğim noktaları size açıklayacağım. Konuşmam fazla uzun sürmez, fazla teorik olmaz. Uygulamada gördüğüm noktalar nelerdir, onları açıklamaya çalışacağım.

Şöyle bir kare var. Ne görüyoruz acaba bu karede?

Doç. Dr. ATILLA UYANIK Sanat eseri görüyoruz hocam, sanatsal bir çalışma.

Prof. Dr. EMİN SADI HALUK SÜMER

Düz olması lazım detayın, yani yamuk detay ile düz çizgi çizilmez. Ama maalesef yamuk cetvel aktör oldukça fazla, yani benim elimdeki cetvel yamuksa, benim çizdiğim çizgi yamuksa, yani sizin de düz çizgi çizmeniz mümkün değil. Bunun için bu çizgilerin mümkün olduğu kadar doğru olmasına çalışmak lazım. Bunları doğru çizmek lazım, yani bunu nereye bağlayacağım? Bir örneğe bağlayacağım. Bir şirket konkordato başvurusu yapmak istiyor. Avukatla konuşuyor, anlaşıyor, ne lazım? İlk aşamada bilanço, gelir tablosu, mizan lazım, ondan sonra ona göre proje yapacağım. Muhasebeciye diyorlar ki, “kredi alacağız, onun için bilanço, gelir tablosu, mizan hazır et sen”. Muhasebeci kredi alınacak şekilde bilanço, mizan, gelir tablosu hazırlıyor, yani şirkete daha önce yapmış olduğu fişleri çıkartıyor, bilançoyu makyajlıyor, ondan sonra veriyor şirkete. İşte şirketin yetkilisi onu imzalıyor. Ondan sonra bağımsız bir denetim firması bulunuyor. O bağımsız denetim firması bakıyor, inceliyor tabloları incelediği kadar, sonra bir konkordato ön projesi düzenliyor. Kendisi düzenliyor. Arkasından bir de rapor düzenliyor. Raporunda, “şirketin verdiği mali tablolar esas alınmıştır, mutabakatlar yapılmamıştır, şirketin mali tablolarının denetimi yapılmamıştır, ama şirketin bu durumdan kurtulma ihtimali yüksektir” diye rapor veriyor. Şimdi bununla başvuruluyor mahkemeye. Sonra muhasebeci bunu duyuyor, muhasebeci kızıyor, “niye bana söylemediniz” diye, “ben bilançoyu bankadan kredi alınacak diye hazırladım”, muhasebeci küsüyor, şirkete gelmiyor serbest muhasebeci. Şirkete gelmiyor, verdiği bilgilerle de işte işlemler yürüyor yani imzaladığı beyannameleri yapıyor. KDV beyannamesi, geçicileri yapıyor. Mizan isteniyor ondan, aylık mizan. Aylıkları da imzalıyor veriyor. Fakat şirketine gelmiyor, gitmiyor, bir iletişim yok. Onun üzerine yeni bir serbest muhasebeci mali müşavir bulunacak. Onun sözleşmesi fesih ediliyor. Fakat o sözleşmesi fesih edilmeden önce, o önceden çıkarttığı muhasebe fişlerini, onları tekrar yerleştiriyor. Sonra bir bakıyorsunuz tamamen değişmiş. Ortak 3 milyon borçlu, o hesap tutmuyor, bu hesap tutmuyor, bu böyle devam ediyor. Yani bunun için “çizgi” derken bunları kastettim. Bir kişiye yanlış bilgi verme, onun yanlış yapması, bu yanlış böyle yürüyor gidiyor. “sonunda ne oldu” diyeceksiniz ama işte firma biraz büyükçe bir firmaydı.

Şimdi tabii bu konkordato nereden ortaya çıkıyor? Tabii bir krizden ortaya çıkıyor. Böyle kısa kısa kriz, işte ülkede kriz var. Yani bir ülkede ekonomik krizin işaretleri nelerdir? Yüksek enflasyon, döviz kurlarının yükselmesi, faizlerin yükselmesi, ödemeler dengesinin bozulması, birkaç daha ilave edebiliriz. Tabii bir tanesi de kişilerde gelecek endişesi. Yani gelecek endişesi varsa kişide, o ekonomi iyi değil demek, öyle düşünüyorum.

Şirketlerde kriz göstergesi, göstergelerin olumsuz olması, yani satışın, kârın ve kârlılığın düşmesi. Satış kâr ve kârlılığı düşüyorsa, o zaman bir işaret var “kriz var” diye. Veya ödeme güçlülüğü içerisine girmesi, şirket borçlarını ödeyemiyor, niye ödeyemiyor? Alacak ve borç rotasını iyi düzenleyememiş. Alacakların vadesiyle satışların vadesi iyi ayarlayamamış. Net özsermaye ihtiyacı var. Onu sermayeyle tamamlayamamış, şirket ödeme güçlüğü içerisine giriyor, borçlarını vadesinde ödeyemiyor. Bir de daha kötüsü, borcu batık hale geliyor. Aktiflerinin rayiç değeri borçlarını karşılayamaz hale geliyor. Borcunu ödeyemiyor, şirket iflas

durumuna geliyor. Bunlar kriz işaretleri, bunları tabii zamanında görüp, önlemini almak gerekiyor. Bu önlemleri almak için de şirketin düzgün bir kadroya ihtiyacı var. Yani dışarıdan serbest muhasebeci mali müşavir ile bu işlerin yürütmesi biraz zor oluyor. Diyeceğiz ki, “işletmelerin muhasebe departmanı var, küçük işletmelerin yok”. Ama her zaman öyle de olmuyor. İşletmeye bakıyorsunuz. İşletme üretim miktarı çok büyük makineler üretiyor, ama muhasebe departmanı yok, bir kişi var muhasebede, “ön muhasebe” deniyor. İşte serbest muhasebeci ofisten işleri yürütüyor. Yürüttüğü işler de beyanname vermesi, o. Yani gelip de firmaya bir rapor vermesi, patronla konuşması, işte durum şudur, budur, böyle bir olay olmuyor. İşte sonunda da kriz başlıyor. Konkordatonun da sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için ekonominin de, ülke ekonomisinin hem makro düzenin, hem mikro düzenin, hem şirketin iyi çalışıyor olması lazım.

Şimdi kriz ne zaman başlıyor? Kriz aslında en tepe noktasındayken başlıyor. Bir taşı attığımız zaman, taş bir noktaya kadar yükseliyor, sonra düşmeye başlıyor. Düşmeye başladığı anda kriz kokusu çıkıyor. Onun önlemini alıp, işte o krizi mümkün olduğu kadar, taşın düşmesini önlemek, belirli bir yerde tutmak gerekir.

Krize düşme sebepleri, dış faktörler var, iç faktörler var. Bunlar genel konular, yani pazarın doyum noktasına ulaşması, rekabet yoğunluğu, sistemsel değişimler, teknolojik değişimler, küreselleşme, yeni ikame ürünler, kur dalgalanmaları, genel ekonomiye bağlı durumlar, stratejik hatalar, eski teknolojiyle üretilen ürünler, düşük verimlilik, işletme yapısındaki yoğun karmaşıklık, yetersiz yönetim kalitesi, şirket satın almalarında fiyatlama hataları, yetersiz muhasebe ve kontrol sistemleri, bence esas önemli olan bu. Yani muhasebe ve kontrol sistemi düzgünse, o zaman şirketin yanlış bir yola gittiği tespit ediliyor. Denetim ve rapor eksikliği, bir de küçük ve orta büyüklükteki şirketlerde gördüğümüz, işte “şirketin içini boşaltma” diye nitelendirdiğimiz konu. Konkordato olsun, iflas erteleme aşaması olsun, yani şirket patronlarının altlarında hepsinin lüks arabaları var. Onlar satılmamış, ama işçi ücretleri ödenmiyor vesaire. Yani bunu, şirketin içini boşaltmayı önemli bir konu görüyorum, diğerlerinden daha önemli görüyorum, daha fazla rastlıyoruz çünkü.

Şimdi ekonomi iyiysen konkordato başka, ekonomi kötüysen konkordato başka, yani ekonomisi iyi olan ülkelerde başka, kötü olan ülkelerde başka veyahut iyi olmayan ülkelerde başka. Ekonomi iyiysen, bir firma konkordatoya başvuruyorsa, etrafındakiler o firmanın kurtulmasına çalışıyor. Bankalar olsun, devlet olsun, işte borçlular, alacaklılar vesaire herkes o firmanın kurtulmasına çalışıyor. Ama ekonomi kötüysen, işte herkes o şirketin üzerine saldırıyor. Alacaklı biran önce parasını almaya çalışıyor, işte müşteri ondan mal almıyor, işte personel işi bırakıyor vesaire. Diğer etraftaki kişiler kötü duruma düşen şirketten de biraz yararlanmaya çalışıyorlar ve krizin kendilerine de sıçrayacağından korkuyorlar. O korkmalarında da haklılar. Çünkü borcunu ödeyemeyince, diğer taraf ta bu sefer, yani konkordato ilan etmiş, borcunu ödemiyor. O şirketi diğerleri “sen kurtardın” diye nitelendiriyorlar.

Konkordatonun tanımı: “konkord” yürekle yapmaktır. Bu tanım hoşuma gitti, onun için aldım, yani hakikaten yürek ister yani. Kolay değil bir konkordatoya gitmek. Şimdi bunun kolay olmadığını da işletme sahipleri olsun, avukatlar olsun, konkordatoya başladıktan sonra öğreniyor. Karşılaştığımız bir sürü şirkette avukat diyor ki, “ben bilmiyorum, ne yapacağım”, işletme sahibi “ben de bilmiyorum, ne yapacağım, aman gelin anlatın” diyor, böyle başlıyorlar konkordatoya. Basit tanım şöyle. Alacaklı ile anlaşarak borcu ertelemek yani, tanım bu. Ama iç yüzü böyle değil aslında. Şimdi konkordatoya başvurmuş bir şirket, bir defa izinsiz kredi alamıyor. Önceki borcunu ödeyemiyor. En önemli konu bu, yani konkordato karar tarihinden, başvuru tarihinden önceki borçları ödeyemiyor. Gayrimenkulünü paraya çevirip borcunu ödemek isterse,

mahkemeden izin alması gerekiyor. Alacaklılar toplantısından önce mahkeme buna izin vermiyor. Çünkü para işte eşit dağıtılacak, tüm alacaklılar çağırılacak, bunlara eşit dağıtılacak. Yani bir gayrimenkul önceden satılırsa onun parası ne olacak? O belirsiz. Parasını harcarken konkordato komiserinden izin alması gerekiyor. Komiser izin vermezse parayı harcayamıyor. Bu izin meseleleri de, tabii böyle anlık izin al, ver, öyle olmuyor. Komiser de izin vermesi için belgeleri görmek istiyor. İşte şirkete gidecek belgeleri görecektir, şirkete gönderilecek, iki günlük iş, anlık bir iş değil. Vadeli mal alamıyor, kimse vadeli mal satmıyor ona. Önceki borcunu ödeyemediği için, tedarikçi mal vermiyor, “önce eski borcu öde” diyor. Verecekse pahalıya vermeye çalışıyor. Yani eski borcunun miktarını, yeni faturaya bağlamaya çalışıyor. Peşin ödemeyle yeni tedarikçi bulsa, o da olmuyor. Bu sefer eski tedarikçi küsüyor, “bütün kahrını ben çektim, şimdi niye gidip başkasından peşin parayla alıyorsun” diyor. Peşin parayla tedarikçi değiştirmek de her firma için farklı oluyor. Bir ticari malda belki olabilir ama üretime konu olan bir malın, başka bir hammadde, başka bir ticari firmadan alınması, bir sürü pozisyonu değiştiriyor. Ne bileyim ben, bilgisayar sistemine uymuyor. Ona uymuyor, buna uymuyor, üretim sistemine uymuyor. Aldıkları tedarik vesaire, vesaire, yani o bile peşin parayla başka satıştan mal almak, yine çok sıkıntı yaratıyor. Buna en bariz örnek, elektrik enerji, yani eski elektrik borcu ödenmeyecek. Komiser de izin vermeye çalışıyor elektrik konusunda. Elektrik ödenmezse, enerji kesilirse, firmada üretim yapılmıyor. Bunlar hep böyle firma sahiplerine çok büyük sıkıntı. O sıkıntı komiserlere de aksıyor tabii. İhaleye giremiyor mesela. Veya bir satış vaadi yapamıyor. İnşaat şirketi düşünün, bitmemiş inşaatını satamıyor. Onu tamamlamaya parası da yok. Onu satacak, para alacak, onu tamamlayacak. Müşteri naz yapıyor, fiyat kırdırıyor. Elindeki parayı korumak, alacaklı bankalardan kaçırmak zorunda, yani kredi kullandığı bankalarda para tutmamak durumunda, çünkü para geldiği zaman, anaparayı verdiği bankalardan alamıyor ama işlemiş faizleri hesaptan alıyor. Elinde para var, başka bankaya koydu, o parayı da kullanamıyor. Kesin müddeti beklemesi gerekiyor. Bağımsız hareket edemiyor, kısa sürede karar veremiyor, ama bir taraftan işletme yürüyor. Eleman çıkartmak zorunda kalıyor. Üretim düşüyor. Ücretleri ödeyemez hale geliyor. Çalışanların motivasyonu düşüyor. İyi eleman da işten ayrılıyor. Muhasebe kalıyor biraz daha idare ediyor ama yani onların da artık burasına geliyor, yani üç aydır ücretini alamamış mesela, o zaman, o da mecburen ayrılıyor. Şimdi alacaklıya bildirmedi diye küsüyor alacaklı “niye bana haber vermeden konkordatoya başvurdu” . Küsüyor, mal vermiyor. Bir türlü mutabakat sağlanamıyor ne alıcılarla, ne satıcılarla. Bu sefer mutabakata duyuru yapılıyor. Duyuruda mutabakat olmuyor, bu sefer dava açılıyor, dava içinde dava. Şimdi mahkemelerin de, adli hukukun da görüşü değil, yani böyle çok hoşuna gitmiyor mahkemenin bunlar, çok işi var çünkü. Her dakika geliyor, bir şey soruyor, bir şey söylüyor, bir karar alıyor, veriyor. İşte krizde bir firma diye alacaklı sözleşmeyi fesih ediyor, haklı haksız, iş yapamıyor.

İşte başka sıkıntılar, hesapsal sıkıntılar. Yani konkordatoya başvuran şirketlerin zaten hesapları düzgün değil. Yani düzgün olsa idi, zaten o duruma gelmeyecekti büyük bir kısmı. Konkordato gizli tutulacak, onun için böyle aceleyle getiriliyor hesaplar, biraz önce söylediğim örnek gibi, hemen bir bilanço gelir tablosu çıkartılıyor. Hemen bir proje hazırlanıyor, o projeye mahkemeye başvuruluyor. İşte denetimden geçmemiş oluyor. Doğru olmuyor. Bunun doğru olmadığını işletme sahibi bilmiyor. Konkordato süreci içerisinde o tabloların yanlış olduğu ortaya çıkıyor. Bu sefer işletme sahibi anlatıyor, “ben onu aldım, bunu aldım, ödedim”, ama faydası yok.

Şimdi projeler hazırlanıyor. Projeler hazırlanırken hep geçmiş yıl verileri esas alınıyor. Yani projeyi hazırlayan kişilerde akıllarında öyle bir şey var. Geçmiş yıl verilerini alıyor, işte onu % 10, % 15 artırmaya çalışıyor böyle satışları. Ama o doğru değil, geçmiş yıl verileri esas almak çok mantıklı değil. Çünkü o geçmiş yıl verileri doğru olsaydı, işletme bu hale gelmeyecekti. Projelerde ödeme gücü içine gelmiş olma nedenleri böyle net açıklanmıyor, kapalı tutuluyor. Gerçek neden ortaya konmuyor.

Şimdi proje öyle bir, iki kişi tarafından hazırlanacak bir şey değil aslında. Projeden ne kastediliyor. Kanun işte yazmış “ön proje” diyor. Yani ön proje, işte konkordato aşamasında olan bir şirketin ön projeyi hazırlaması lazım. Ön projenin çapı ne olacak? Bunu bir kişiye veriyorlar. O kişi oturuyor, kendi başına projeyi yapıyor. Soruyoruz işletme sahibine “danıştı mı sana” diye, “yok danışmadı” diyor. Danışmadan onun satışlarını, maliyetini vesaire ayarlıyor. Proforma gelir tablolarını, proforma nakit akım tablolarını yapıyor. Bu tabloları yapmak excel ortamında on dakika sürer, sürmez. Satışı alıyor, bazen öyle ki, her yıl % 15 artırıyor mesela. Diyoruz ki “nereden biliyorsunuz % 15 artacağını satışın”, öyle bir bilgi yok.

Şimdi nakit akım tabloları mesela, kanun saymış işte, nakit akım tablosu önemli bir tablo, projede olması lazım. Düzgün bir nakit akım tablosuna daha rastlayamadım. İki türlü nakit akım tablosu var. Nedir? İşte biri “direkt”tir, biri “endirekt”tir. İkisi de sonuçta aynı yere gelir. Yılın sonunda işletmenizin ne kadar nakit varlığı olacak. Şimdi bu tabloyu koyuyorlar projeye. Proforma gelir tablosunu koyuyorlar, ama proforma gelir tablosunu ve nakit akım tablosunu, bunları hazırlarken neye dayandıklarını yazmıyorlar. Gelir tablosu sadece projenin içerisinde yarım sayfalık bir şey. Nasıl hazırlanmış o belirtilmiyor. Ama bu durumda şimdi proje var mı, yok mu? Yani bunu komiser ilk raporunda “bu proje, bu projedeki nakit akım tablosu, geçerli bir nakit akım tablosudur” mu diyecek? Yoksa “geçerli nakit akım tablosu değil midir” mi diyecek? Yani “değildir” dedi mi, o firmanın bir daha şansı yok. Hemen konkordatoyu kaldırır mahkeme.

Şimdi burada ne karar verecek? Komiser ne diyecek? Benden sonraki konuşmacılar buna Evren arkadaşımız belki biraz daha net bir şey söyleyebilir. Yani alt tarafı nakit akım tablosu işte. Buna hedefler belirlenecek, kriterler belirlenecek. Ne destek alınarak hazırlanıyor, onun açıklaması yapılacak, bunlar yok. Sonra proforma gelir tablolarında hâsılat veriyor mesela, 10 milyon bu sene, 12 milyon bir dahaki sene, 13 milyon bir dahaki sene, yani ne satıyor? Ne miktar satıyor? Bunlar hiç ortada yok. Sonra bu nakit akım tabloları düzenlenirken, yukarıdan mı başlandı, aşağıdan mı başlandı? O belli değil. Şimdi bazıları diyor ki, “benim şu kadar borcum var, ödemem gereken rakam şu kadar, ben de yılsonu itibarıyla şu kadar para olması lazım”, onun için onu tablonun altına yazıyor. Alttan yukarı doğru çıkıyor. İşte kâr marjları da belli, % 10, % 5 neyse, kâr marjlarını koyarak “benim satışlarım bu olacak” diyor. Öyle yapan var. Bir de, “satışım şu, işte maliyetim şu, giderim şu” vesaire, yani nakit girişleri, çıkışları, işte şu kadar para olacak sonunda diye bir tablo koyanlar var. Ama neye dayandıkları belli değil. Bunu böyle sorunca öğreniyorsunuz ki, yani yasa istedi diye bir nakit akım tablosu yapılmış, ortaya çıkıyor.

Şimdi KGGK'nın “ileriye yönelik mali tabloların denetimi güvence standardı” diye bir standardı var. Geçmişe yönelik mali tabloların denetlenmesi, geçmişe yönelik mali tablolar üzerinden nakit akım tablosu düzenlenmesi başka bir olay. Geleceğe yönelik mali tabloların düzenlenmesi ve onlar üzerinden bir nakit akım tablosu düzenlenmesi ve onun denetlenmesi başka bir olay. Bunlara hiç bakılmıyor, denetlenmiyor. İşte “proje hazırlandı mı”, “hazırlandı”. Bu projeler hazırlanırken, işte enflasyon oranları, ondan sonra faiz oranları, büyüme oranları, döviz kurları, bunlar dikkate alınmalı. Bunlar “şu oranlar, şu varsayımlar baz alındı, buna göre proje hazırlandı” diye söylemek gerekiyor.

Şimdi proje, konkordatonun kendisi bir proje aslında. Yani o projenin bir yöneticisi olmalı. O projenin yöneticisi de, o işletmenin sahibi olamıyor maalesef, çünkü üretimle ilgileniyor vesaire. O işi yürüten, yöneten bir kişinin olması lazım işletmede. Alacaklılar var, borçlular var. Mali müşavir var, muhasebe departmanını organize edecek, avukatla konuşacak. Bunlar çünkü kendilerinden bihaber. Herkesin ayrı programı var. Toplantı yapmak bile bir gün, iki gün sürüyor, herkesin zamanını almakta.

Şimdi mali müşavir şirketin dışında olabilir, yani illa şirkette olacak değil. Ama muhasebe departmanının kontrol altında olması lazım, yani sadece beyannameyi imzalayacak, ek işi yapacak, KDV imzalayacak kişi olmamalı. Gelecek, bakacak, mizanların üzerinden rapor verecek. Firma sahibiyle konuşacak, toplantı yapacak.

Hesaplara gelince, bu “alıcılar, satıcılar” hesabı. Sizlerin de müşterileriniz iyiye, o zaman bu tür problemleri görmeye bilebilirsin. Yani çekleri ödeniyorsa düzenli, çekler tahsil ediliyorsa, o zaman fazla bir problem görmüyor olabilirsiniz, işin içine girmemiş olabilirsiniz, ama burada bir sıkıntı var. Alacağı ne kadar, borcu ne kadar firma onu bilmiyor. Mesela satıcıya çek verilmiş. Vadesinde ödenmemiş. Satıcı karşılıksız çeki tutuyor. Bir çek daha istiyor. O zaman şirket mal almak zorunda olduğu için o adamdan, o çeki veriyor. Ne oldu? Satıcı borçlu. Satıcıya verilen avanslar hesabına yazıyor, aktife koyuyor rakamı. Borç, borç yok. Şimdi bunların tartışması 1–1,5 saat sürüyor, “öyleydi de, böyleydi de...”. Bir tane, iki tane çek olsa, o da tamam. Öyle değil, onlarca çek var. Hangi çek önemli? Hangi çekin karşılığı ne verildi, o çek nerede? Bir de bu tablolar hazırlanırken, yani raporlar hazırlanırken, raporların hep kontrole imkân verecek şekilde hazırlanması gerekiyor. Yani bir kerelik bir rapor değil. Bir ayın sonunda bir rapor hazırlanıyorsa, ertesi ayın sonunda hazırlanan rapor da aynı sistemden olmalı ki, onların karşılaştırılması yapsın.

Müşteriden çek alınmış, faktöring şirketine verilmiş, karşılıksız çıkmış, Faktöring şirketi çeki iade etmiyor. Ama müşteriye gidiyor, müşteri küçük müşteriye diyor ki, “çekin karşılıksız çıktı, parayı ver” parayı alıyor, hâlbuki çek faktöring şirketinde. Bu verilen sipariş avansları, alınan avanslar. Bunlar hep bu tür işlemler için kullanılıyor. Bunların envanteri, kontrolü çok zordur.

Şimdi raporlama aslında çok önemli, ama yani herkesin birbirine rapor vermesi gerekiyor. Şirketin konkordato komiseri de mahkeme raporunu istiyor. Yani bunlar hep böyle anlatıyorlar çünkü bu işin içinde olanlar, ama sıkıntıyı anlatmanın bir faydası yok. Böyle rakamsallaştırmak ve kâğıda dökmek, rapor haline getirmek, bunun içinde işletmenin komisere rapor vermesi lazım veyahut avukata. Bunların hazırlanması kolay olmuyor. Teşekkür ederim.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Hocam çok teşekkür ediyorum. Sağolun, elinize sağlık. Evet, saygıdeğer arkadaşlarım ne kadar sorumluluk isteyen bir olay olduğunu hocam çok güzel bir şekilde anlattı. Biraz da böyle süslenmiş bilançolardan uzak durmamız lazım.

Prof. Dr. EMİN SADİ HALUK SÜMER

Nasıl duracağız?

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Evet, nasıl duracağız? Şimdi söz sayın Doç. Dr. Atilla UYANIK arkadaşımızda, “Konkordato Düzenlemesinin Ticaret Mahkemelerinde İşleyişi ve YMM’nin Sorumluluğu” konusu, buyurun hocam. Hocam da Marmara Üniversitesi Bankacılık Enstitüsü’nde hoca, orada da görev yapıyor.

Doç. Dr. ATILLA UYANIK

Sayın Başkanım, Sayın Oturum Başkanım, sayın hocalarım, değerli meslektaşlarım hoşgeldiniz. Konkordato tabii nereden başlasak? Ne desek? Her şey artık bu kavram içerisinde yer alıyor. Ben şöyle kısa bir giriş yaptıktan sonra, daha somut olarak konkordatoya nasıl başvurulur? Hangi belgelerle başvurulur? Başvurma sırasında neler yapılması gerekir? Özellikle hususlar nedir? En sonunda da işte hocamız bahsettiler, sunulan mali tabloların yetersizliğinden bahsetti. O yetersiz mali tabloların Yeminli Mali Müşavirlere etkileri nedir, öncesinde, süresinde ve sonrasında? Bunu elimden geldiğince size anlatmaya çalışacağım.

Şimdi konkordatoya tam girmeden önce, kısaca “iflas”, “iflas erteleme” kavramlarını birlikte bir mütalaa etmek istiyorum. Bildiğiniz gibi, İflas Hukukunda iflas tanımlanarak, sebepleri kesin olarak belirtilmemekle beraber, genel iflas sebebi borçlunun önemli muaccel vadesi gelmiş bir borcunu iflas davasına rağmen, ödeyememesidir. Buna borçlunun ödemelerini tatil etmesi de denir.

Şimdi konkordato tabii doğal olarak bu süreçte, bu tatil etme sürecini dava açılmadan önce sağlayan aslında çok güzel bir müessese, yani hocam tenkit etti ama tabii sunulan belgeler yönleriyle etti, evet haklı, çok haklı.

Ekonomik ve mali açıdan iflası şöyle tanımlayabiliyoruz: Mikro ve makro etkenler neticesinde işletmenin faaliyetlerinin azalması, kâr marjının düşmesi, finans yapısının bozulması, kaynak yapılarının borçlar lehine fazlalık göstermesi sonucu ödemeler dengesinin açık vermesi. Yani kısaca, ekonomik ve mali açıdan iflası bu şekilde tanımlayabiliyoruz. İflas kısaca, istikrarsız iktisadi gelişmenin sonucudur. İstikrarsız iktisadi gelişme nedir? Özellikle makro ekonomik konjonktürde oluşan unsurlardır. İşte son zamanlar yaşadığımız maalesef döviz kurlarındaki o aşırı artışlar, işte Haziran’dan, Ağustos’a hatta şu anda bile, tabii şu anda inişe geçti ama bu da istikrarsız. Yani oradaki istikrarsız azalışlar çıkışlar, aynı şekilde bu inişte aynı derecede istikrarsız. Detaylarını sonra yine veririz.

Şimdi konkordatonun yerine iflas erteleme vardı. Çoğu arkadaşlarım konuyu biliyor, ama bilmeyenler de olabilir. Ben o konudan da çok kısa bahsetmek istiyorum. Şimdi iflas ertelemesinde, Ticaret Mahkemelerinde borca batık durumda olan bir sermaye şirketi veya kooperatif hakkında iflas kararı vermeden önce bu belirli koşulları geçici olarak sarfinazar imkânı veren ve iflasın önlenmesini sağlayan hakikaten önemli bir kurumdu. Hocam da, ben de birçok firmada kayyumluk yaptık. Dolayısıyla bu iflas ertelemesine 2002 yılında ilk ben Yalova Elyaf’ta başladım. Hakikaten büyük bir firmaydı, gerçekten. 2 bin kişi çalışıyordu. Kurtarmak için çok uğraştım. Fakat sonuçta yanlış bir yönetim neticesi, benim kabahatim yok. Kayyumdum, ama denetim kayyumuydum, kısaca bahsedeyim. Maalesef avukat arkadaşım işçileri örgütledi. Konkordatoda, iflas ertelemesinde de işçi alacakları kapsama girmiyor. Yani onlar haciz yapabiliyor. İşçiler alacaklarıyla ilgili haciz yapabiliyorlar. Orada da işçileri örgütledi avukat. Diyorum ya, her iki şeyde de iyi niyet önemlidir. Ve sonra otobüslerle İstanbul’a getirdi. Mahkeme başkanı öyle otobüs dolusu işçileri görünce, tabiri caizse tırtı ve şirketin iflasına karar verdi. Ve koca fabrika, 600 milyon dolar’dı şeyi ve 2 bin kişi çalışıyordu, yani bu iflas ertelemesi, konkordato kötü müesseseler değil. Gerçekten insanlara son anlarında nefes almayı sağlayan çok çok önemli kurumlardır. Haaa kötüler çıkacaktır, her zaman olacaktır. Hocam tarif etti, konkordato nedir? Konkordato eşit iyi niyettir. Tüm taraflar açısından, gerek borçlular açısından, gerek alacaklıları açısından.

Benim kitapta, bu arada benim kitabın da reklamını yapayım. Hocam “kriz” dedi, bir karikatür gösterdi ya, benim kitabın karikatürü, işte gemisini kurtarmaya çalışan adam karikatürü. Yani o taş kafasına geliyor, bu da sulara kurtarmaya çalışıyor.

Şimdi bahsettik birkaç yerde, “iflas ertelemesi” gibi kötü bir uygulamayı sona erdirdik. Yani iyi başladı, iyi gitti, çok faydalı oldu, en az 15 – 20 şirketi ben kurtardım, gerçekten şu anda çalışıyorlar ve aktif olarak çalışıyorlar. Bunu buradan, ki tecrübelerimizi konkordatoda kullanarak, hani bu süreci daha verimli gitmesini sağlamak amacımız. Şimdi önsözde benim ifadem şu; “istenmese de ekonomik ve mali gerekçeler nedeniyle başvurulması zorunlu olan bu müessesenin iflasın ertelemesinde yaşanan olumsuz sürecin aksine gerek borçlular, gerekse alacaklıların haklarının korunmasına faydalı olması en büyük temennimizdir”. Yani burada bu tecrübeden yola çıkarak, sürecin çok daha iyi gitmesini sağlamamız gerekiyor. Biraz farkından da bahsedeyim. Hani iflas ertelemesiyle konkordatonun en önemli farkı, iflas ertelemesinde borca batıklık söz konusu iken, konkordatoda borca batıklık söz konusu değil. Bilakis konkordatoda öz varlıkların artı olmasını ben bir konkordato baş komiseri diyoruz, takılıyoruz kendimize. Şimdi biz tecrübeliyiz ya Başkanım, onun için biz başkomiser oluyoruz. Şimdi yeni komiserler var, onların yanında biz başkomiser oluyoruz. Bir başkomiser olarak söylüyorum, öz kaynakların lehe fazlalık vermesi, ben “lehe” olarak yorumluyorum. Yani borca batık işletmenin konkordato sürecinden çıkması zaten zayıf bir ihtimal diye düşünüyorum. Onun için de burada aslolan nedir? Gerçek, doğru bir öz kaynağın tespit edilmesidir tabii, aslında amaç odur. Dolayısıyla konkordatoda dediğimiz gibi, borca batıklık söz konusu değil. Peki, nedir söz konusu olan? Kim konkordatoya gidebilir? Farklarını tek tek yazdım. Bu sunumlar internet sitesine atılacak, oradan bakarsınız, bu kısmı uzatmayacağım, hızlı geçiyorum.

Burada önemli olan nedir? Yani kim konkordatoya başvurabilir? Vadesi gelmesine rağmen, borcunu ödeyemeyen kurum başvurabilir. Yani bu nedir? Muhasebesel açıdan bakarsanız; dönem varlıkları, likitidesi, likit varlıkları, hazır değerleri, o anda, o gün ödemeye kısa vadeli borçları ödemeye elverişli değil. Kısaca, çeki yazılıyor ve adam hiçbir şey yapamıyor. Ve mahkemeler genelde başvuru sırasında istiyorlar, “çekiniz yazıldı mı”, yani karşılıksız çek çıktı mı? Eğer karşılıksız çeki ibraz ederseniz, geçici mühlet verilmesi daha da kolaylaşıyor. Çünkü mahkeme için inandırıcı oluyor. Yani sizin gerçekten vadesi geldiği halde borcunuzu ödeyemiyorsunuz. Buna mahkeme bir nevi inanmış oluyor.

Şimdi burada konkordatoyu özet olarak belirtiyoruz. Konkordato aynı zamanda dediğimiz gibi, taraflar arasındaki müzakere sonucu yapılan bir antlaşmadır. Yani bu antlaşmanın da mahkeme tarafından tasdik edilmesidir. Yine kitapta var. Sermaye şirketleri, kooperatifler uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırılması. Aslında bizim kanunumuzda bu hüküm var. Konkordatoya gitmeden de firmalar, aslında yapılandırma yapabilirler. Ancak, bu süreç maalesef Amerika uygulamasında çok yaygın olmasına rağmen, Türkiye’de yapılmıyor. İlla bizde, böyle elinde sopası olan bir başkomiser, yani mahkemeye giderken bir firma ne kadar harcıyor biliyor musunuz üstat? 100’le 200 bin arası para harcıyor. Projesi, başvurusu, konkordatoya başvururken “arkadaş bu 200 bin lirayı verme, otur, anlaşın birlikte işte borç ödemedeki kullan” yok, ama biz insanlarımız maalesef buna yatkın değiller. Yani biz de illa başında bir komiser olacak, orada bir mahkeme olacak, o onu zorlayacak. Borçlu geliyor, işte bankalar, borçlu geliyor, yalvarıyor bankaya diyor ki, “yapılandır artık, ödeyemiyorum”, “yook, hayır”, ilk ay iflas ertelemesinde de aynı şeyi yaşadık. İlla konkordato kararını gözüne sokacaksın, haaa banka o zaman değişiyor. Bu kararı alma sebebi bu, gözüne sokmak için alıyorum, “al bak işte inanmadın bize, ama biz buradayız” filan demek.

Şimdi içeriğine göre konkordatoda, “vade konkordatosu ve tenzilat konkordatosu, birleşik konkordato” olmak üzere üç şekil var. Genelde uygulamada baktığımızda vade konkordatosu geliyor, ama biz projede süre belirliyoruz. Yani diyoruz ki, “biz borcumuzu altı ay ödemesiz, üç yılda ödeyeceğiz”. Şimdi enflasyona göre bir düzenleme düşünersek, şu anda enflasyon oranı

ne? 25 değil mi? Seneye de düşeceğine yönelik bir şey yok. Ortalama üç yıllık enflasyon % 60 deseniz ve biz talepten itibaren, tedbirden itibaren faizler duruyor, rehinli alacaklar hariç yalnız bunu belirteyim. Rehinli alacaklarda durmuyor. Rehinli alacaklar hariç duruyor. Yani düşünün adama anaparasını ödeyeceksiniz, üç sene sonra, bugün 100 bin lira üç sene sonra ne olur? 50 bin lira olur. Dolayısıyla otomatik olarak bizim bütün başvurulardaki konkordatomuz aslında karma konkordatoya giriyor ve bu, bu şekilde artık kabul gördü. Hem vade, hem tenzilat otomatik olarak yapılmış.

Şimdi konkordato talebi, bu 7101 sayılı kanunla yapılan düzenleme sonucu, işte bahsettiğimiz gibi vadesinde ödeyememesi halinde borçlunun belirli bir vade ve tenzilat için mahkemeye başvurmasıyla başlıyor. Yine farkı konkordatonun borçlu başvurabildiği gibi, herhangi bir alacaklı da başvurabiliyor konkordatoya. İlla borçlunun bizzat kendisi gidip, başvurmak zorunda değil. Ondan alacaklı kişiler de borçlu için konkordato talebinde bulunabilir. Bu da önemli bir düzenleme.

Şimdi konkordato hocam da bahsetti, ben de kısaca bahsedeceğim, tabii bu çok önemli. Konkordato talebine eklenecek belgelerin en önemlisi ön proje, işte bu ön proje hakikaten olayı bitiren bir şeydir. Borçları hangi oranda, vadede ödeyeceği, ödemeler için mallarının satılıp, satılmayacağı ve bu borçlunun faizleri devam etmesi için kaynaklarını nasıl temin edecek? Sermaye mi artıracak? Kârdan mı yararlanacak? Kâr mı elde edecek? İşte bunları hocam sizin beğenmediğiniz nakit akımlardan buluyoruz. Yani bir şekilde bulunacak hocam. Şimdi Amerikayı yeniden keşfetmeye gerek yok, adam zaten batmak üzere. Geçmiş verilerini esas alıp, enflasyon, döviz kuru, şu, bu, ortalama bir oran bulup, onun üzerinden gidiliyor, başka çare yok maalesef. Sizin dediğiniz doğru ama hocam, uygulamada onu pek yapamıyoruz.

Prof. Dr. EMİN SADİ HALUK SÜMER Ama cetvel yamuk işte.

Doç. Dr. ATILLA UYANIK

Cetvel yamuk. Hocam deveye sormuşlar “niye boynun eğri”, deve ne demiş? Bizimki de öyle. Biz deve gibiyiz, maalesef öyleyiz. Ne yapayım, olsa dükkân sizin hocam.

Şimdi iyileştirme kavramı, bu ön proje aslında reçetedir, değil mi? Yani doktor hastaya gittiğinde bir reçete verir “sen şu ilaçları kullanırsan, iyileşirsin” diyor. Bizim iyileştirme projesi de odur aslında, “ben şunları şunları yapacağım, işte sermaye artıracam, daha çok çalışacağım, gider tasarrufunda bulunacağım, kârımı maksimize ederken, giderlerimi minimize edeceğim”, diyor da, şimdi peki bunu hangi nedenden yapmadın, ama işte yapmadı, yapsaydı zaten bu hale gelmezdi. Ders almış hocam, yani kendisi yaptığı hatadan ders almış, uslanmış, şimdi bunları yapacak. Bunları yaparken, işte başkomiserlere, işte bizlere ciddi görev düşüyor. Yani mahkemenin atadığı komiser aslında, bu başvuru sırasında gerek iyileştirme projesinin hazırlanmasında, gerek projenin detayları hakkında da burada bilgiler var.

Konkordato ve konkordato projesinin amacı, geçici ve kesin mühlet alınması. Yani daha sonra yine söyleyeceğiz, üç ay mahkeme geçici mühlet veriyor. Bu üç ay aslında nefes alma süreci. O üç ay içerisinde herhangi bir faaliyette bulunmanız gerekmiyor, yani bu yapılandırma anlamında faaliyet ve sistem alanlarının kurulması, gerek borç, gerek alacaklarının sonunda bertaraf edilmesi, yani “konkordato” deyince bunu anlamamız lazım. Yani konkordato müessesesini savunurken şunu düşünmemiz lazım. Adam iflasa gidecekti, durdu, bekliyor, tam uçurumun kenarında, işte tam kayık batıyor, biri onu kurtarmaya çalışıyor. iyi niyetli olarak gemisini kurtarmaya çalışıyor.

Konkordato talebine eklenecek belgeler, Şimdi konkordato talebine eklenecek belgeler Őunlar:

1- Finansal tablolar.

Şimdi üç dđnem, genelde uygulamadaki Şeyi sđyluyorum. Mali tablolarını alıyoruz cari dđnem, daha sonra yine bahsedeceğiz. Konkordatoya başvururken en fazla 45 gđn ındeki mali tablolarıyla başvurabilir. Yani bugđn ayın kaçı? 29'u, demek ki geriye gidersek, 16 Ekim tarihli bir mali tabloyla baŐvurabiliyoruz ve gelecek beş dđnemin projeksiyonu, yani bilanço gelir tablosu, nakit akım tabloları... Nakit akım tablosu çok ındemli, ben de katılıyorum. Geçen bunu KGK dersinde de anlattım. KGK Başkanı'na da sđyledim. Çünkü KGK'nın denetimlerde de bir takım tabloları tenkit ettiğini duydum, dedim ki KGK Denetçisine, "sen otur bir nakit akım tablosu yap da, ben de gđreyim", ben yılların denetim hocasıyım. Yapamadı, yapamaz. Tđrkiye'de hocam siz gđrdđnüz mđ? Ben gđrmedim. Ben de bu konuda halen çalışıyorum. Sđz veriyorum, yayınlayacağım. Ama gđzel bir çalışma yapıyorum. Nakit akım tablosu çok, çok, çok ındemli, yani gelir tablosu, bilanço, bunlara "temel tablolar" deniyor. Nakit akım tablosu devam eden bir sđreci, gerçek durumunu nakit akım tablosuyla gđrebilirsin.

Efendim eklenecek belgeler, işte dediğim gibi, tđm finansal ticari işçi kamu vesaire alacaklarını gđsterir listeler. İflas durumuyla konkordato durumunun karŐılaŐtırması, bu çok ındemli. İflas etseydi ne kadar bir ıdaeme yapacaktı? Yani iflas etseydi. Etmeden yoluna devam etse, borçlunun borcunun ne kadarını karŐılayacaktı? En ındemlilerinden biri de, tabii ki en ındemlisi daha doğrusu "finansal analiz raporu". Şu anda Tđrkiye Bđyđk Millet Meclisi'nde bir tasarı var. Bilmiyorum gđncel bilgisi olan var mı? Tasarı yasalaştı mı?

ZAFER ALTINTAŐ Komisyonadan geçti, Genel Kurul'da bekliyor.

Doç. Dr. ATİLLA UYANIK

Komisyonadan geçti, Genel Kurul'da bekliyor evet. Onun adı "makul gđvence veren denetim raporu" diye değiştirildi. KGK buna sahip çıkmıyor. Çünkü "bağımsız denetim" kelimesi geçmiyor. Size komik bir Şey sđyleyeyim. Mahkemeler "bağımsız denetim mđhrünü" gđrince, o raporu kabul etmiyordu, illa "denetim kuruluşunun kaŐesini" istiyordu. Geçenlerde bir mahkeme başkanına dedim ki, "yani kaŐenin bir ındemi yok, burada ındemli olan sorumlu denetçidir, onun için mđhür kullanması gerekir" dedim, demez olaydım, sanki benim Başkan'a anlattığım tasarıya geçmiş. Őaka yapmıyorum. Anadolu Asliye Ticaret Mahkemesi'nde bahsettiğim konu tasarıya girdi, "bunun mđhürlü olması gerekir ve sorumlu denetçinin adının, soyadının, sicilinin yazılmış olması gerekiyor. Ve bunun bir Şekilde bir sorumluluk taŐıyor olması gerekiyor" Şeklinde bir ifadede bulundum. Fakat hani dediler ki, "konkordatoyla ilgili dđzenleme yapılacak, işte bir takım işlemler yapılacak" dendi. Baktım, bir tek olay gelmiş atanacak komiserin sorumlu denetçi olması ve bu raporun KAYİK denetimine haiz kişiler, kurumlarca verileceğine yđnelik bir dđzenleme yapıldığında ben resmen Çok oldum. Çünkü bunun, ileride de anlatacağım, çok da ındemi olmayacak. Yeminli Mali MúŐavirler yine bu olayın içinde olacak. Sorumlusu olacak. Başında, ortasında, sonucunda gerçekten bizi ciddi sıkıntılar bekliyor diye dđŐunuyorum.

Dediğimiz gibi, geçici mđhlet üç ay için verilir. Üç ayda herhangi bir işlem yapılmaz. Bu üç aylık sđreç konkordato komiserinin başvurusu ve ihtiyaça gđre, borçlunun başvurusu üzerine iki ay daha uzatılabilir, toplam geçici mđhlet en fazla beş ay olabiliyor geçici mđhlet. Bu arada kesin mđhletin sonuçlarını doğurur. Yani Şunu demek istiyoruz; Geçici mđhlet içerisinde firmayla ilgili herhangi bir takip yapılamaz, yapılmış olan takipler durur, 6183 Sayılı Kanun dâhil olmak üzere,

herhangi bir şey yapılamaz ve firma bir şekilde faaliyetine devam eder. Burada önemli olan unsur konkordato komiserinin bu üç aylık süreç içerisinde firmayı çok iyi tanıması, yani burada komiserlere çok önemli işlevsel işler düşüyor. Komiser firmayı tanıyacak ve kesin mühletin, yani bir yıllık kesin mühlet verilecek ya, o kesin mühletin verilip, verilmeyeceğine komiser aslında karar verecek. Mahkemeye öyle bir rapor verilmeli ki, mahkeme de tereddüt etmeden bu bir yıllık kesin mühleti vermeli. Yani bir yıllık kesin mühletin müsebbibi kim oluyor bu durumda? Konkordato komiseri oluyor, onun vereceği rapor oluyor.

Kesin mühlet dediğimiz gibi bir yıldır. Ancak yine komiserin bu durumu açıklayan raporuyla bu süreç en fazla altı ay uzatılabilir. Bu durumda nasıl oluyor? Şimdi üç ay geçici mühlet, iki ay ek süre, toplam beş ay. Bir yıl kesin mühlet, altı ay uzatılan mühlet, toplam 23 aylık bir süreç oluyor konkordato süreci.

Şimdi konkordato komiserinden arada bir bahsettim. Konkordato komiserinin yetkisi dediğim gibi çok fazla, aslında olay tamamen konkordato komiserinin etrafında dönüyor. Ve burada konkordato komiserinin işte görevi yazıyor. En önemlisi burada konkordato komiserinin dediğim gibi, işletmenin projesinin eksikliklerini tamamlamak, ön rapor vermek, kesin mühlet ve daha sonra konkordato tasdikine kadar geçecek süreçte olayı yönetmektir.

Yalnız bir şey söyleyeceğim; 02 Haziran'da bir yönetmelik yayınlandı. Bu arada konkordato komiseri bir kişi olabilir, iki kişi olabilir, üç kişi olabilir. Yasada dendi ki, üç kişi atanacaksa, birinin hukukçu, özellikle icra iflas hukukçusu, birinin Yeminli Mali Müşavir olması zorunlu tutuldu yönetmelikte. Fakat yeni taslağa bakıyoruz, sanırım o yönetmelik artık bertaraf edilecek, sadece sorumlu denetçiyi mecbur tutuyor. Yani üç kişi atanacaksa, bir kişi sorumlu denetçi oluyor. Hukukçu ve Yeminli Mali Müşaviri atmış olduk gibi bir şey çıkıyor tasarıda. Bu çok yanlış. Çünkü Yeminli Mali Müşavir hakikaten olayın başından sonuna kadar olayın müsebbibiydi ve olması gerekirdi. Hukukçunun da olması gerekirdi, artık bilmiyorum, üstat ama beni tek başıma da atayabiliyor. Geçici üç ay içerisinde ben tek başıma da atandım, yani tek komiser olarak. Burada artık mahkeme kendi yeterliliğini koruyor. Konkordato komiserinin çok ciddi yükümlülükleri, sorumlulukları var. Burada dürüstlük kuralları çok önemli, sır saklama ve görevini bizzat yerine getirme, bu çok önemli, yani asistan kullanmama, bilirkişilikte de anlatmıştık. Bir raporu asistanına yazdırmama, bizzat kendisinin yapması konusunda şey var.

Burada çok kısa bir konkordato geçici komiser ön rapor taslağı var. Burada konkordato komiserinin ön raporunun amacı dediğim gibi, projenin uygulanabilirliğini ve doğru olduğunu belirlemek. Örneğin, bilanço sunmuş, mali tablolar sunmuş, biz bilirkişi atıyoruz, rayiç değer tespitini yaptırıyoruz firmanın. Mesela makine mühendisi, inşaat mühendisi atıyoruz. Firmanın gayrimenkullerinin, varlıklarının değerini tespit ediyoruz. Gerçekten borca batık olup olmadığını anlıyoruz, ona göre raporlamamızı yapıyoruz.

Bu konkordato sürecinde diğer önemli bir husus ta, alacaklı kurulunun oluşmasıdır. Alacaklılar Kurulu, çok hızlıca geçeceğim. Alacak miktarı 100 milyonu ve alacaklı sayısı 250'yi geçiyorsa mecburidir. Aksi takdirde mecburi değildir. Alacaklılar Kurulu yedi kişiden oluşur ve bunlar her tür alacaktan, her grup alacaklıdan bir kişinin burada bulunması sağlanır. Alacaklılar Kurulu, alacaklılar arasında aslında bir köprü niteliğindedir, çok önemli bir fonksiyonu vardır. Bunu da belirtmek istiyorum. Diğer detayları dediğim gibi, nasıl olsa sunum verilecek, bakılabilir.

Konkordatonun tasdiki en son bütün işlemler bitti, artık tasdik aşamasına geldi. İşte bu tasdik aşamasında da, eğer alacaklılarla antlaşmaya varılırsa ve olumlu bir şekilde raporlanırsa, mahkeme konkordatonun tasdikini kabul edecektir ve işlemler yürüyecektir bundan sonra.

Konkordatonun tasdik edilmesiyle birlikte, firma eski haline gelecektir. Faaliyetleri zaten devam ediyordu. Normal faaliyetleri aynen iflas etmemiş gibi ticari hayatına devam edebilecek. Burada sadece bir şey belirtmek istiyorum. Rehinli ve imtiyazlı alacaklılar için, ayrı bir alacaklılar kurulu, ayrı bir toplantı yapılıyor ve üçte iki kabul gördükten sonra konkordatonun tasdikine yönelik, bu arada konkordatonun tasdikinde aranan çoğunluk şu şekildedir. İki tane şart var. Alacaklı ve alacaklıların sayısı yarıyı geçerse, yada alacaklıların dörtte biriyle, alacak miktarının üç de ikisini eğer aşarsa, konkordato tasdik olunuyor. Bunu da belirtmiş olayım.

Bu finansal analiz raporuyla ilgili yine bir rapor örneğimiz var. Burada nelerin bulunması gerektiği yine burada yer alıyor. Burada önemli olan nokta şu: Eğer olumlu görüş veriyorsak, bu projenin uygulanabilir olduğunu belirtiyoruz ve bu şekilde bütün sorumluluğu aslında bağımsız denetim kuruluşu alıyor. Yani buradaki uygulanabilirliği eğer alacaklı vadesinde alacağını alamazsa, ilk gideceği yer aslında bağımsız denetim kuruluşudur, ama bu bilinmiyor. Son zamanlarda mutabakatlar ve tutanaklar alınmadan konkordatonun talebi kabul edilmiyor, bunu da belirteyim, yani artık gittikçe raporlamaya doğru gidiyor.

Şimdi çok kısa Yeminli Mali Müşavirin sorumluluklarından bahsedip, kapatacağım. Yeminli Mali Müşavirlerin sorumlulukları konkordato öncesinde, konkordato talebinde, konkordato sürecinde ve sonrasında olmak üzere dört aşamada ortaya çıkıyor. Dört aşamada yeminli, yani biz bir yemin ettik, dönemiyoruz. Her yerde, her aşamada bir sorumluluğumuz var. Bu mesleğimizin özelliğinden kaynaklanıyor, herkes bizi sorumlu tutuyor.

Şimdi konkordato öncesinde nedir sorumluluğumuz? Çok kısa geçeceğim, tam tasdik kapsamında yapılmış incelemeler ve raporlamalardan kaynaklı geçmişe yönelik sorumluluklar. Yani hocam da dedi. Şimdi gidiyor muhasebeci bankaya ayrı bilanço, mahkemeye ayrı bilanço, işte maliyeye ayrı bilanço şeklinde diyoruz ya, şimdi bu durumda ben eğer tam tasdikini yaptıysam firmanın, orada da ortaklar caride ve stoklarda genelde bu düzeltmeler yapılıyor. Bu düzeltmeler yapıldıysa ki, stoklar neyi ilgilendirir? Kârı ilgilendirir. Yani vergiyi ilgilendirir. Kurumlar Vergisi matrahını ilgilendirir. Dolayısıyla Yeminli Mali Müşavirlerin tam tasdikini yaptığı firmaların konkordatoya gitmesi halinde, burada sunulan bilançoların, işte gelir tablosunun, şusunun, busunun da ayrıca sorgulanabileceğini düşünüyorum ileriye yönelik olarak.

Yeminli Mali Müşavirleri iki şapka halinde düşünüyoruz. Bir “YMM tam tasdik”, iki “sorumlu denetçi bağımsız denetim”. Bağımsız denetimde de öyle, özellikle “işletmenin sürekliliği” kavramı. Bakın şimdi biz bağımsız denetim raporunu veriyoruz. İşletme için olumlu görüş veriyoruz. Mesela 2017, 2018’in Nisan ayında rapor verdik. Dedik ki “bu işletmenin her şeyi doğrudur”, süreklilik kavramı 570 No.lu Standarda uygunluk verdik ve Mayıs ayında firma konkordato ilan etti. Örnekleri var, ne yapacağız şimdi burada? Hani KGK’ya karşı sorumlusunuz. Üçüncü kişilere karşı sorumlusunuz. Bu sorumluluklar nasıl bertaraf edilecek? Ve bundan dolayı alacaklıların alacağını alamaması halinde, siz yanlış mali tabloları imzaladığınız diye, sorumluluk doğacak bana göre.

DİNLEYİCİ Dolar ikiye katlanacağını nasıl bilsin...

Doç. Dr. ATILLA UYANIK

Tek kurtuluşuz noktamız o. Dolar Haziran’dan, Ağustos’a kadar ikiye katlandı, ben ne yapayım deyip, tek kurtuluş çaremiz o.

Konkordato talebinde sorumluluğumuz var. Öncesinde var, talep sırasında var, çünkü özellikle eğer bir Yeminli Mali Müşavir bu projeyi hazırlayıp, sunduysa, ya da raporu biz verdiysek, dediğimiz gibi bu projenin uygulanabilirliğinden sorumluyuz. Ayrıca bu sunumda, borca batıklık bilançosu da sunuyoruz, borca batık mı, değil mi? Borca batıklıkta bir takım fiktif hesaplar çıkarılıyor, “o zaman bu fiktif hesaplar neydi. Hani raporda daha önce görmedik, görülmedi” şeklinde de tenkitler olabilecek.

Konkordato sürecinde, çünkü konkordato süreci işletmenin faaliyetinin, komiserle birlikte sürdürdüğü bir süreç. İşte bir takım kısıtlamaları var firmanın. Bu kısıtlamalarla Yeminli Mali Müşavir nasıl çalışacak? Yani daha doğrusu konkordato talep eden bir şirketin tam tasdikini yapıyorsanız, nasıl davranacaksınız? Nelere dikkat etmeniz gerekiyor? Burada da ayrıca sorumluluk var. Olayın çok iyi takip edilmesi gerekir ve en önemlisi de konkordato sonrasında hem alacaklıların rücuları açısından, hem de mesleki açıdan, eğer konkordato projesi tasdik edilmezse ve olumsuzlukla neticelenirse, burada da ciddi sorumluluklar meydana geliyor.

Şimdi vergi hukuku konkordato şüpheli alacaklar karşılığı bölümü var. Burada sadece bir şeyden bahsedeceğim. Şüpheli alacak, konkordato talep eden her şirketten alacaklı kişilerin Vergi Usul Kanununun ilgili hükümlerine bakmaksızın şüpheli alacaklar karşılığı 323’üncü maddedeki dava icra şartlarına bağlı olmaksızın şüpheli alacak karşılığı ayırarak gider yazabileceklerini söylüyorum. İflas ertelemesiyle ilgili İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı’nın bir özeldesi var. Özeldesi uyarladım, yani çünkü oradaki şartlar aynen geçerlidir. Adam zaten alacağını alamıyor, adam konkordatoya “ödeyemiyorum” diyor. Neden takip ediyoruz? Alacağın ödenmediğini görmek için takibe gidiyoruz. Adam zaten ikrar ediyor “ben ödemeyeceğim” diyor.

“somut öneriler” bölümümüz var. Çok güzel şeyler... Okursunuz. Katıldığımız için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Biz teşekkür ediyoruz. Demek ki konu çok önemli, ben kesmedim. Teşekkür ediyorum sayın hocam. Şimdi sayın Dr. Evren KILIÇOĞLU, “Konkordato Uygulamaları, Hukuki Yönden Pozitif ve Negatif Yönlerini” hocam anlatır mısınız, buyurun.

Dr. EVREN KILIÇOĞLU

Teşekkür ederim, Sayın Başkan, tüm katılımcıları saygıyla selamlıyorum. Aslında son yaklaşık 2-2,5 aydır herhalde, çok yabancı değilim bu salona. Her hafta veya iki haftada bir konkordato süreci veya konkordato komiserliği eğitiminde birlikte olduk, daha önce katılanlar da var gördüğüm kadarıyla.

Şimdi ben tabii, değerli hocalarım hukuki süreci de aslında bir ölçüde ele alır bir biçimde değindiler. Yasal düzenlemelere değindiler. Belli başlı hususlara çok da uzatmadan işaret etmek istiyorum. Artıları, eksileri nelerdir hukuken? O yönden bir kısa bakış yapabilirim. Şimdi aslında büyük resme baktığımızda zor durumdaki işletmenin hukuku, İcra İflas Hukukunda yer almış, İflas Hukuku içerisinde zor durumdaki işletmenin hukuku, iyileştirme hukuku, yeniden yapılandırma hukuku içerisinde ele alıyoruz, burada çeşitli enstrümanlar vardır, yabancı hukuklarda, hem de bizim hukukumuzda. Ama şunu söyleyebiliriz; Özellikle 90’lı yıllardan itibaren “İflas Hukuku” kavramını da, “iflas” kavramını da kullanmaktan kaçınıyoruz ve artık Haciz Hukuku, “haciz halindeki borçlunun hukuku” diyoruz. Ve tasfiyeden çok, eğer mümkünse şartları varsa, iyileştirerek borçlunun, özellikle işletmelerin devamlılığı ve aynı zamanda borç

tasfiyesine yönelmek, yeni anlayış bu. Bu tabii Amerikan Hukuku, Avrupa Hukukunu bu anlamda etkiliyor. Amerikan Hukukundan gelen yeni kavramlar, kurumlar var. Bizim yine kanunumuza baktığımızda İcra İflas Kanunu 15 Mart 2018 değişikliklerine ki biz bunları İsviçre Hukukundan aldık yine. İsviçre 2000’li yıllarda “swiss air” mali bakımdan bir zorluk içine düşünce, dedi ki “biz mevzuatımızda gerekli hükümleri barındırmıyor, bu yüzden milli kuruluşları kurtaracak daha iyi bir mekanizmaya ihtiyacımız var”. Bizde de olduğu gibi yedi, sekiz yıl boyunca asal düzenlemeleri nasıl yaparız diye tartıştılar. Hazırlık aşaması geçirdiler ve en son 2013 yılında yasalaştı orada konkordato hükümleri yer aldı. Şimdi biz de onu aldık, biraz alelacele aldık tabii. Çeviri suretiyle büyük ölçüde alındı. Ayrılan bir, iki düzenleme var. Ben şimdi onlara da çok kısa belki değinirim. Dolayısıyla aslında hükümlerimiz İsviçre’deki bir deneyimin sonucunda ortaya çıkan hükümler. Yine kanunun gerekçesine bakarsak, özellikle 287’nci maddeye Amerika’ya kadar gidiyor.

Amerikan Hukukunda başvuru üzerine otomatik durdurucu etki vardır, takip yasağı, salt belgelerin sunulmuş olması yeterli, hocam da bahsetti 286’daki belgeler. Bir ilk inceleme yapmadan hemen mühlet verilir. Bir ön inceleme, geçici mühlet diyor kanun buna. İşte o mühlet içerisinde gerçekten de kurtulabilir mi, kurtulamaz mı, ümit var mı, buna bakarız. İşte o otomatik etkiyi Amerika’dan esinlenerek İsviçre alıyor. Biz de İsviçre hükümlerini alarak iktisap ediyoruz. Yani böyle bir geçmişi de var, bu 15 Mart 2018 değişikliklerinin. Konkordato korunmalı mıdır, terk edilmeli midir? İşte Almanlar konkordatoyu 1990’lı yıllarda terk ettiler, daha farklı hükümler getirdiler. Biz soruyoruz, ”İsviçre’yle biz aynı mıyız?”. İsviçre’nin ekonomik düzeni, kayıt düzeni vesaire ile biz aynı mıyız? Kendimize özgü başka hususlar, acaba uzun vadede bunun üzerinde çalışıp, yaratamaz mıyız? Bu ayrı bir mesele, buna çok girecek vaktimiz yok belki şu anda ama en nihayetinde bunları esas aldık.

Özellikle başvuru yapabilecek kişiler, bakın bunlar iflas ertelemeye nazaran önemli bir farklılık var. Hocam da bahsetti yine, ödeme gücü yeterli, borca batık olmak gerekmiyor, yani daha erken safhada bu kurtarma prosedürüne başvurmak mümkün. Bu yine modern yaklaşımla bu kurtarma, iyileştirme hukukunda mümkün. Zaten borca batık duruma düştüğünüzde bu zorunlu iflas hali ve bu saatten sonra kurtarma tedbirlerinin başarılı olma ihtimali çok daha zor. İflas ertelemeye bunu yaşadık. Borca batıklığa sapanıp kalmamamız lazım, o nedenle bu açıdan bir gelişme olarak söyleyebiliriz. Bir pozitif durum olarak söyleyebiliriz bunu. Nakit sıkıntısı olan, borca batık olmayan bir şirketin başvurusu olumludur tabii, iflas sebepleri bakımından da bana göre çok borca batıklığa sapanıp kalmamamız lazım.

Şimdi şöyle bir uygulama var, hep de sorulur, “borca batık değilim, başvurduk konkordatoya, sonuçları ne olur, iflas eder miyim”. Bugünkü uygulama, eğer borca batık değilseniz, borca batık olduğunuza ilişkin bir tespit yapılmamışsa, iyileşme ümidiniz olmasa bile, “yoluna devam et” diyor, geçici mühlet, kesin mühlet, neyse kaldırılıyor. Hâlbuki bana göre bu uygulama, bugün kanuna da aykırı, yerinde de değil aynı zamanda. 292’nci maddemiz var. Bir taraftan diyor ki “işte başarı ümidi olmadığı anlaşılırsa mühlet içerisinde, mühlet kaldırılır ve iflasa karar verilir, iflasa tabi borçlular bakımından”. Gerçekten de eğer konkordatoya başvurma noktasına kadar gelmiş bir şirket varsa ve bu mühlet içerisinde başarıya ulaşma ümidi olmadığı rapor edilip, mahkemece böyle kabul ediliyorsa bu şirketi geri göndermemek lazım, iflasına karar vermek lazım, bence borca batık olmasa dahi prensip olarak. Çünkü iflas alacaklılar arasında eşitliği sağlamayı da gerektirir.

Şimdi örnek elimizde, bir iyileşme ümidi olduğunu gördüğümüz geçici mühlet sonunda bir şirket, elinde belli bir nakdi de var. Dedik ki, bu ve onun dışında bir takım dış kaynaklar dâhil olduğunda, bunlar uygulandığında iyileşme ümidi var. Ama elinde de bir miktar nakit oluştu,

mühlet içinde de geldi alacak tahsiliyle, “ben borca batıkta görünmüyorum, prosedürde de komiserler beni bayağı uğraştıracak gibi görünüyor, ben bu prosedürden feragat edeyim, henüz iyileşmemiş olsam bile taburcu olabiliyorum”. Gerçekten de kanun diyor ki “borca batık değilsen, feragat edersen, yoluna devam edebilirsin”. Yani burada “iyileşme ümidi yok” denen, iyileşme noktasına henüz gelmemiş şirket bakımından borca batık olmasa bile, kanımca iflasın şartları oluşmalı iflas verilmeli. İflas sebebidir. Yani bakıyorsunuz, 100 lira borcu var. Mal varlığı ne kadar? 99 lira. Borca batık o zaman, iflasa karar verilir. Ne kadar mal varlığı? 101 lira, o zaman yoluna devam edebilir denilmemeli. Şimdi yani burada bir sıkıntı var. Dolayısıyla iflasta bizim borca batıklığa odaklanmaktan da kurtulmamız lazım, bu meselenin bir yönü.

Başvuruda, bağımsız denetim şirketlerinden istenen raporlar meselesine gelince, şimdi geçici mühlet kararı verilmesi, aslında bir geçici hukuki forumlar. İvedi hukuki forumlar. İhtiyati tedbir mahiyetinde bir durum, ihtiyati tedbirlerin de tipik özelliklerinde biri, bir, kısa süre içinde verilmesinde ihtiyaç vardır, ivedi hukuki korunmayı sağlar. İkincisi de, karşı taraf haberdar olmadan bir baskın niteliğinde der, bunu uygulamamız gerekir.

Şimdi eğer, prosedüre başvuruyor, konkordato başvurusunu biz, bir, uzun zamanda hazırlanması gereken bir rapora bağlıyoruz. İki, hazırlanırken karşı tarafın, burada alacaklıların haberdar olacakları bir rapor hazırlanmasına bağlarsak, ne yapmış oluruz? Bu ivedi hukuki korunmayı sekteye uğratmış olabiliriz. Dolayısıyla şimdi meclis gündeminde hazırlık raporu bakımından da buna dikkat etmek lazım. Tabii amaç, talepleri kısmak büyük ölçüde, işte daha ayrıntılı rapor hazırlansın. Alacaklılarla mutabakat yapılsın. Bu raporla ondan sonra mahkemeye gelsin. İşte ama bunu yaparken alacaklılar bundan haberdar olursa bu başvuru hazırlığında, ihtiyati hacizler zaten artık amacı dışına çıkarabilir meseleyi, buna dikkat etmek lazım. Ya da “böyle bir rapor hazırlanacak ama bu iki, üç ayda hazırlanır” dersek, yine o da çok haklı olmaz.

Bana göre doğru olan, yasal düzenleme yapılacaksa, değişecekse, illa ki bağımsız denetim şirketlerinin denetimi isteniyorsa, ne yapılmalıdır? Mühlet kararı verilmelidir. Bir komiserin yanına veya yerine bağımsız denetim şirketinin bu raporlaması konulmalıdır iki ay içerisinde, ne kadar süresi üç ay içerisinde, o raporlama yapılmalıdır. Bu geçici mühlet zaten alacaklılar bakımından da bir tahammül süresi. Yani gerçekten de kurtulma ümidi var mı, yok mu bir şirketin? Üç ay veya azami beş ay beklenmesi gereği, bir tahammülü gerektirir alacaklılar bakımından. O yüzden “bir tahammül süresidir” diyoruz buna. İşte o Amerikan Hukukundan gelen, İsviçre’ye gelen bugün o şekli ile, eğer belgeler varsa, sürenin verilmesi esası da buna dayanıyor. Bu süre içerisinde bir ön inceleme yapıp, başarı ümidi var mı, ona bakacağız. Dolayısıyla bağımsız denetim şirketlerinin raporlamasını da, oradan istenen raporu da bu çerçevede değerlendirmek lazım. Tabii orada küçük işletme istisnası da yok. Şu an meclis gündeminde olan değişiklik önerisinde küçük işletme istisnası da yok. Adalet Komisyonu raporlarına baktığımızda tartışılıyor, “gerçekten bu bir sorun yaratabilir” deniyor Adalet Komisyonunda. Yine belirli KAYİK yetkisi olan kısaltılmış haliyle, bağımsız denetim şirketlerine bu raporlama yetki ve görevinin verilmesi de, yine o da genel kurulda görüşülebilir diyor. Ama genel kurulda ne olur? Önerge verip, değişir mi bu hususlar, onu bilmiyoruz. Ama Adalet Komisyonunda bunlar tartışılmış, muhalefet edilmiş.

Başvurabilecek kişiler, tabii özellikle uygulamada şirketin borçlarına kefil olan ve kendi malıyla rehin veren kişiler de başvurabiliyorlar. Belki de dosyaların yarısından fazlasında bugün ticaret şirketlerinin başvurusu yanında, bu gerçek kişilerin de başvurusu var. Ve başvurunun artma sebeplerinden biri de bence yani şirketin ortağı, yöneticisi biliyor ki “ben kefilim, rehin verdim kendi malımı ama topyekûn hepimiz birden bir korumaya kavuşabiliyoruz”. İflas ertelemeye olsaydı belki “şirket için alsak bile, bizim üzerimize gelecekler, hiç girmeyelim bu işe” diye

düşünebiliyordu. Ama şimdi, “topyekûn bir koruma var hadi bakalım başvuralım” denebiliyor. Tabii burada şu var, “yapılandırma, iyileştirme hukuku” dedik. Bir işletmeyi ayakta tutma amacımız varsa burada, acaba şirket ortağı yöneticinin mallarına gidilmemesi bakımından işletmeyi koruma amacının dışına mı çıkıyoruz? Onlara da bu derecede bir koruma sağlamalı mıyız? Şimdi kefil olmuş, yüz tane taşınmazı var diyor ki, “bana karşı icra takibi yapılırsa, bunlar da icra takiplerinden haraç mezarat satılacak, o yüzden ben de şirketle beraber konkordato projesi sunuyorum ve şirket öderse ben de kurtulacağım” diyor. Şimdi buna nereye kadar cevaz vereceğiz? Bu bir mesele gerçekten de ve bankalar ya da diğer alacaklılar da diyorlar ki, “ben bu günler için kefalet garanti aldım, şimdi şirket öderse ben de kurtulacağım” diyor, “ben şirket ödeyemezse diye zaten kefalet aldım”. Bu da yine bir mesele, bunun üzerinde de tekrar durmak lazım.

Kamu alacakları meselesi; Kamu alacakları konkordatoya tabi mi? Şimdi kamu alacakları için de 6183 Kanuna göre yapılan takipler bakımından da mühlet kararı verilmesiyle takiplerin durması ve yeni takip yapılamaması, yani takip yasağı söz konusu. Ama yine mecliste Adalet Komisyonuna verilen önergeyle, tasarı aşamasında görüşülürken bir değişiklik yapıldı dendi ki, “kamu alacakları için konkordato zorunlu değildir, konkordato kamu borçlarını kapsamaz”, bu ciddi bir sıkıntı, kamu borçlarının konkordatoya tabi olmaması. Düşünün, 5 lira alacakları var, 4 lira kamu borcu var şirketin, yıl içerisinde de ödeyemiyor. Adi alacaklarla toplantı yapılmış, çoğunluk kabul etmiş. Mahkeme kabul etmiş güzel, iki yıl, üç yıl vadede ödeyecek, taksitler belli ödeyecek, ama hala kamu borcu varsa, tasdikten sonra mühlet kalktığında kamu tüm bu alacağı için gelebilir. Tecildi, yeni bir yapılandırma, kanunuydu vesaire. Ama bunlar yoksa ne var sizin için? Bu risk var ve dolayısıyla aslında daha konkordato prosedürü yürürken biz diyoruz ki, “adi alacaklar kabul etse bile, sen kamu borçlarını ödeyemez haldeysen, onlara üç yıl boyunca ödeyeceğim taksitlerle diyorsun, kabul oyu da verebilirler, hatta daha şimdiden desteklerini açıklamış olabilirler ama bu kamu borcu ne olacak”. Bu Adalet Komisyonunda değiştirildi ve gerçekten başlangıçta yoktu. Sadece kamu borçları, vergi borcu, emlak, motorlu taşıtlar, veraset ve intikal, neyse bunlar için tabi değildi. Ama diğerleri için tabiydi SGK, vergi, önergeyle değişti ve temel ayaklarından biri aslında sarsılmış oldu.

Komiserin görevleri bakımından özellikle dikkat çekmek istediğim belki şu olabilir; Zorunlu tedarikçiler meselesi. Hocalarım da işaret ettiler, mühletten önceki borçların ödenmemesi gerekiyor. Kural bu, çünkü bunlar nedir? Konkordatoya tabidir. Yani vade ve tenzilat teklifine tabi, ileride oylamaya katılacak bunlar. Ama öyle durumlar ortaya çıkıyor ki zorunlu tedarikçilerde, onunla çalışmak zorunda borçlu, ondan mal ve hizmet almak zorunda, ama o da yeni malı veya hizmeti peşin alsa bile, eski borçtan bir miktar, ya da tamamı verilmedikçe çalışmam, vermem diyor. Şimdi komiserin görevlerinden biri de, işletme faaliyetinin devamını sağlamak. Ama diğeri de alacaklar arasında eşitliği korumak. Şimdi burada iki menfaat arasında bir çatışma var. Bunu nasıl çözeceğiz? İşletme gerekleriyle, hukuki gereklilikler arasında ilk bakışta bir çatışma varmış gibi görünüyor. Burada aslında daha konkordato ön projesi hazırlanırken, bu zorunlu tedarikçiler meselesinin, projeyi hazırlayan borçlu tarafından ön görülmesi ve o cari dönemde yapılacak işletme giderlerinin bir parçası gibi değerlendirilerek, zorunlu tedarikçilerin ödenmesi gerekecek eski borçlarının belki orada bir bütçelenmesi lazım. Hiç böyle bir ön proje görmedim ama bunu da değerlendirmek lazım ve uygulamada da bu tür durumlarda işletme faaliyetini korumak için, zorunlu tedarikçilerin eski borçları için de ödeme yapılması zorunluluğu ortaya çıkabiliyor. İşte elektrik kurumuydu, doğalgaz vesaire böyle kamusal ve tekel niteliği de olan kurumlar bakımından ne olabiliyor? Borçlu veya borçlu vekili mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla işte “eski borç için elektriği kesmeyin” diye ihtiyati tedbir kararı alıp, bu konuda bir tedbir kararı da çıkartabiliyor.

Yavaş yavaş bitireyim, hatta bitireyim, şu anda yorulduanız zaten, teşekkür ederim.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Hocam biz teşekkür ederiz. Şimdi saygıdeğer arkadaşlarım, demek ki işletmeler ve muhasebe yönünden yansımamı hocam anlattı. Mahkemelerde uygulama ve YMM sorumluluğunu sevgili Atilla hocam anlattı ve sayın Dr. Enver KILIÇOĞLU hocam da hukuki yönlerin negatif, pozitif yönlerini anlattı. Ama esas paydaş olan ve konunun asıl sahibi olan iş sahipleri, müteşebbisler, işletmeler. İşte burada 420 bin üyeli İstanbul Ticaret Odası'nın temsilcisi oturuyor. O, aynı zamanda Yeminli Mali Müşavir, bizden biri, aynı zamanda da işadamlarıyla da her gün beraber toplantılar yapıyor. Kendisi ne düşünüyor? Bu görüşlerini aldıktan sonra 10 – 15 dakika ara vereceğiz. Ondan sonra soru, cevap bölümüne geçeceğiz, bilgilerinize arz ederiz. Esas konu o zaman tartışılacak. Buyur sevgili hocam.

Dr. İHSAN VEYSİ SEVİĞ

Teşekkür ederim Sayın Başkan. Şimdi Sayın Başkan'ın ifade ettiği gibi, gerçekten Ticaret Odası'nda aşağı yukarı 17'nci yılım. Ben İstanbul Ticaret Odası'nın Baş Müşaviriyim. Ve de Birleşmiş Milletler Vergi Komisyonu'nda Başkan Vekiliyim Cenevre'de.

Şimdi bu olay, Türkiye için yabancı bir olay değil. Dünyada ilk defa bu konkordato meselesi 1807 yılında Fransa'da karşımıza çıkıyor. Türk Hukukuna gelişi 1850 yılı, yani Türkiye bu konkordato meselesine Fransa'dan çok çabuk kapmış ve kendisine uygulamayı düşünmüş. Şu anda konkordatoya düşen kurum sayısı veya mükellef sayısı 07 Kasım 2018 tarihi itibarıyla 989. Türkiye genelinde 989 dosya sayısı. Şimdi bu konuda da çok değerli bir hukukçu arkadaş Ali CANBUDAK, çok etkin bir çalışma içinde ve bu çalışması da herhalde günışığına çıkacak. Çünkü teknik olarak da yapıyor çalışmayı ve siyasi olarak da yapıyor.

Konkordatodan yararlanmak istemenin temel amacı; yapılan borçlardan baskı altında kalmak zorunda olanların bir kurtuluş çaresi olarak görülüyor. Şimdi bakıyoruz şöyle; burada geçici takip yasağı var. Kurtarma projesi var. Uygulamanın kötüye kullanılma önleme projesi var. Komiser veya kayyum denilen görevlinin hukuki denetim şartı var. Bütün bunlar bir güvence. Ancak Türkiye'de konkordatoya başvurma arayışında olanların çoğunluğu esasında çok farklı nedenden dolayı karşımıza çıkıyor. Çünkü ülkemizde biliyorsunuz, şirket kuruluşları, mükellefiyet tesislerinde birden fazla farklı başvurular yapılıyor ve tescil ediliyor.

Şimdi konkordatonun amacına bakıyoruz, güç durumdaki işletmeleri kurtarabilir, iflasları önlemeye çalışabilir, istihdamı koruyabilirsiniz. Ama Türkiye'de gerçeğe ulaşmanız, bugünkü ortamda mali tablolara göre mümkün değil. Bir kere bunu ortaya koyun diyeceğim.

Peki, bunun çıkardığı sonuç ne olabilir? Bunun çıkardığı sonuçlar kararların doğru, aydınlık, yönlendirici niteliğinde olmadığını bize zaman gösterecektir. Çünkü bilançoların analizlerinde ve özellikle sermaye şirketlerinin yapısal değişikliklerinde rastlanan hukuki noktalar gerçekten bizi bu tür hukuki düzenlemelerin dışına itmektedir. Yapılan tespitler bunu gösterdi. Dolayısıyla konkordato çalışmasında taaa 1800'lü yıllardan gelip, çok çabuk intibak ettiğimiz ve bir türlü de altından kalkamadığımız sisteme oturabilmesi için, önce Türkiye'de tüm özel hukuk kurallarında yeniden bir yapılanma ve gerçeği yansıtabilme olanağını sağlayıcı hükümlere ihtiyacımız var.

Bu olayda tabii ki meslektaşlarımızın görev alması son derece bir güvencedir. Yeminli Mali Müşavir arkadaşlarımızın bunda görev alması son derece önemli bir güvencedir. Ancak, bu güvencenin sağlanabilmesi için de eldeki verilerin yapılan işlemlere gerçeği yansıtması lazım.

Bakın Türkiye’de neler oluyor? Türkiye’ye şu konkordato nereden geldi. İcra İflas Kanunundan geldi. İcra İflas Kanununa yerleşti. Beğenmedik, böyle bir sistemin içerisine girdik. Şimdi burada da bir süre sonra karşımızda çok güzel Atilla arkadaşım anlattı. Hocamın anlattığı, sevgili arkadaşım anlattı bunları ama, biz acaba doğru mali tablo üretiyor muyuz? Var mı? Bu tablolar malî mi? Bir kere şuradan başlayalım; Şirket kuruyoruz 50 bin lira. Limited şirket kuruyoruz 10 bin lira. Bu şirketin bu sermayesiyle bir ticari işletmeye Türkiye çapında katılabilme ve burada işlem yapabilme olanağımız var mı? Şimdi bir tespit daha yapıyor bir değerli arkadaşım, meslektaşım diyor ki, “Türkiye’de alacak senetleri veya senet yerine geçen belgelerin % 60’ı sahtedir” diyor. Ne yapacaksınız? Önce bence bu konkordato yerine, önce mesleki faaliyetimizin gerçeği yansıtır bir şekilde yapılmasını sağlamamız gerekiyor. Birinci hedef, bu hedefi kim yapacak? Hazirun, bu haziruna bu yetki veriliyor mu bugüne kadar? Yok. Siz eğer bir şirketin bilançosunu analiz ederken bir hata bulduğunuzda onu eleştirmeye kalkarsanız, size buyurun deniliyor. Bu sistem böyle çalışıyor.

Bakıyorum, şimdi Türkiye’de ortalama Yeminli Mali Müşavir değişimi 4,5 yılda bir, yani 4,5 yılda bir adam mali müşavirini değiştiriyor. Haa 10 yıl çalışan da var. 15 yıl çalışan da var. Bir ay çalışan da var. Şimdi Türkiye’de bir kere bilanço, mali tablolar, alacaklılar, alacaklıların % 40’ı sahte çıktı, nasıl yapacaksınız bu işi? Alacaklıların % 40’ı sahte bugün.

DİNLEYİCİ

Kasadaki para yok.

Dr. İHSAN VEYSİ SEVİĞ

Efendim o konu da ayrı bir nokta. Kasadaki paranın olmadığı gerçeği var. Hatta ve hatta bunu bir hukuki koruma altında olan ve değişik şekillerde mali tabloların doğru olduğunu kabul ettiğimiz para piyasasındaki kuruluşlar da bu işi yapıyor. Ben ufak bir açıklama yapayım size, Türkiye’nin ilk on vergi rekortmeni kuruluşlar kim? Bankalar. Sırayla, Merkez Bankası’nın altında diğer bankalar var, nasıl oluyor bu iş? Yani Türkiye’nin en kârlı kuruluşu bir bankaysa, bu bankaların yaptıkları bu kârlar nereden, nasıl geliyor, kimlere intikal ediyor? O kârı aktardığımız kişiler kimler? Kime nasıl intikal ettiriliyor?

Şimdi tabii bendeniz Avrupa Bankalar Birliği’nde de görev aldığım için ve bir bankanın yönetim kurulu Başkanlığı yaptığım için bunu biliyorum. Bunları biliyorum. Bana şu soru sorulmuştu; “sizin aktifinizde bulunan, bankanın aktifinde bulunan bu binanın gerçek değeri kaçtır”, o vakit dokuz katı gösterilmişti. Tabii yüksek gösterilmişti ki, yurtdışı kredi kullansın adam.

Şimdi bakınız, İcra İflas Kanunundan bu tarafa taşındı? Çünkü İcra İflas Kanunu çok kötü kullanılan bir kanundu. Tamam, böyle bir sistemin içerisine getirildi. Ama bu sistemin içerisine getirildiği vakit, işte söylüyorum, son önümdeki rakam 989 tane bu işe müracaat edilmiş. Ama Türkiye’deki rakam 989 değil, daha büyük. Şimdi yine bakıyorum, tekrarlıyorum, Türkiye’de milyonun üzerinde sermaye gösteren kuruluş sayısı da 1000 civarında. Peki, 1 milyon lira büyük bir para mı? Hayır, değil, bir daire bile alamazsınız.

Ben bu kadar söyleyeyim, ama daha fazla bilgi istiyorsanız, daha farklı bir şekilde anlatabilirim. Vaktinizi almayayım. İş öbür tartışmaya gitsin. Ama benim sıkıntım şudur; Bir kurumun başındayken, yani ben Baş Müşaviriyken odanın, karşılaştığım olaylar bunlardır. Buna çözüm getirecek mi acaba konkordato yasası? Bu acaba kaç yıl sürecek? Kaç yıl sonra hak sahibi hakkını alabilecek? Bunlar meçhul. Bu işin önemli bir bilgi uzmanlığı kaynağı burası, bunun dışında bir kaynağı yok. Bir de üniversiteler, üniversiteler ders gösteriyor bilmem ne. Fakat Türkiye’de mali tabloların doğruluğu konusunda şüphe büyüktür, buna devlet sahip çıkmıyor. Yani bu tabloların doğruluğunu sağlayacak devlet kurumları sahip çıkmıyor. Bu nedenden dolayı sıkıntımız büyüktür, Allah hepimize güç versin, sabır versin.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Hocam teşekkür ediyorum. Hocam kenarından hiç dolaşmadı, direkt girdi olaya. Saygıdeğer arkadaşlarım, otuz yıl önce Gazeteciler Cemiyeti’nde Eminönü’nde bir toplantı yapıyoruz. Ben Oturum Başkanım. Sevgili Veysi hocam konuşmacı. Hiç unutmuyorum, otuz sene önce şunu söyledi “Türkiye Güney Afrika’dan çok daha az finansal tablo üreten bir ülkedir ve üretilen finansal tabloların % 99’u da gerçeği yansıtmıyor”. Bakın otuz yıl sonra aynı şeyi söylüyor hocam ve doğru. İşte biz de çok önemli ve güzel bir konuyu getirmişiz. Bu olayda da lütfen Yeminli Mali Müşavir arkadaşlarım, olaya girerken çok iyi tetkik ederek girmeleri gerekir. Çünkü çok büyük sorumluluğu var. İkinci bölümde 10 – 15 dakika sonra tekrar burada olacağız. Soru cevap bölümüyle devam edeceğiz. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Toplantımızın ikinci bölümüne geçiyoruz. İkinci bölümümüz soru, cevap, kürsü ve mikrofon sizin, buyurun Hüseyin bey.

HÜSEYİN GÜL

Ürettiğimiz mali tabloların yetersiz olduğunu peşinen kabul ediyorum. Ancak, geçen yayınlanan uluslararası bir raporlamada, Türkiye’deki kayıt dışılığın % 26 olduğu ifade ediliyor. Aynı zamanda Almanya, dünyanın en iyi kayıtlı ekonomisi olarak ifade edilen Almanya’nın kayıt dışılığının ise % 16 olduğu ifade ediliyor. Bu bağlamda yani onların gayri safi milli hasılasına baktığımız zaman, bizim durumumuza baktığımız zaman çok kötü değil. Bu birincisi.

İkinci bir husus, onların enflasyonu bizimkine göre baktığın zaman çok farklı. Biz şayet mer’i mevzuata göre, geçmişte bunu Sayın Maliye Bakanımız da söylemişti. Sayın Ticaret Odası Başkanımız da söylemişti. Mer’i mevzuata göre biz bilanço, gelir tablosu, mali tablolarımızı üretirsek, vergi sistemimiz nedeniyle batır gideriz. Siyasiler, gelmiş geçmiş siyasi iktidarlar bununla ilgilenmiyor. Özellikle sanayici ve tüccarların bu mali tablolarımızın üzerinde durmaları, iyileştirilmesi yönündeki çalışmalara başlamalarının lazım geldiğini düşünüyorum. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Katınıza çok teşekkür ederim. Yalnız %26, %16 olayına mutlaka Veysi hocam cevap verecektir veya hocalarım verecektir. Yani gerçek midir? Yani Almanya’nın durumu bu mudur? Bilemiyorum, onu bilahare açıklayacaklar. Başka arkadaşım, evet hocam buyurun.

HAKAN TAŞTAN

Özellikle hocalarımıza teşekkür ediyorum. Ben sorumu sorayım Sayın Başkan. Benim sorum Haluk hocama olacak. Konkordato sürecini anlatan 7101 Sayılı Yasa kapsamında 286 1-e'de getirilen finansal analiz raporları bizim mesleğimizi de yakından ilgilendiriyor. Bu maddedeki finansal analiz raporu sadece bu şekliyle yazılmış, herhangi bir açıklama yok. Herhangi bir atıf yok. Nasıl yazılacağına ilişkin, neyi kapsayacağına ilişkin, neyi içereceğine yönelik herhangi bir düzenleme yok. En fazla da eleştirilen buydu. Her mahkeme de bundan farklı bir şeyler çıkarıyordu. Bazı mahkemeler bunun bağımsız denetim raporu gibi olmasını istiyordu. Bazıları finansal analiz yapılmasını yeterli görüyordu. Bazıları da zaten kanunda açıklama olmadığı için ne verilse kabul ederiz diyordu. En fazla tartışma da buydu. Bunun üzerine şu an mecliste, herhalde genel kurula da bugünlerde gelecek olan düzenlemede, finansal analiz raporu çıkarılıyor, konkordato denetim raporu getiriliyor.

Birincisi, bu denetim raporunu bağımsız denetim şirketlerinin tamamı yazabilecekken, şimdi sadece KAYİK denetimi yapabilecekler yazar diyor. Demek ki 263 tane bağımsız denetim şirketinden 117'si yazabilecek, diğerleri yazamayacak. Onlara da ağırlıklı olarak baktığımız zaman yabancı referanslı şirketler olduğunu görüyoruz. Bu bir kere problem değil mi sizce? Diğer bağımsız denetim şirketlerine niçin güvenilmiyor? Ve onlar doğru düzgün denetim yapamıyor diye düşünülüyorsa, o zaman KGK'dan onların yetkilerini de kaldırsınlar. Onlara denetim de yaptırmamaları gerekmez mi?

İkincisi, tabii hocam bu arada 7101'in hazırlanmasında, çıkarılmasında komisyonunda görev aldığı için, kanunun çıkarılmasında da görevleri var diye biliyorum, acaba bu konularda hocam ne düşünür?

Üçüncüsü, bu kez yapılan işin doğrusudur, getirilen kanunda denmek isteniyor ki, konkordato denetim raporunun nasıl olacağına ilişkin usul ve esasları, standartları ayrıca Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir diyor. Bence de çok doğru bir düzenleme, zaten de böyle olması gerekiyordu. Ama çıkarılacak olan yönetmelikte bu raporun nasıl olacağını, yine tüm bağımsız denetim kuruluşları tarafından yazılması gerekir. Çünkü bir bağımsız denetim süreci yaklaşık üç ay sürer. Biz burada ise somut örnek verecek olursak, 31 Ağustos itibariyle finansal tablolar ancak bir ayda hazırlanabilmekte, 30 Eylül'den sonra 45 gün geriye gidileceği için geriye 15 gün kalacak, 15 günde bir şirketin bağımsız denetiminin yapılması kolay değil. Mutabakatların yapılması zor, mutabakatlar yaparken denetim yapıyorsanız şeffaf olmak zorundasınız. Karşı tarafa niçin bu denetimi yaptığınızı söylemeniz gerekir. Söylerseniz bankaya, kaldı ki söylemeseniz bile, bankaya yıl içerisinde eğer bir mutabakat gönderiyor iseniz, anlayacak ki şirket konkordatoya gidiyor.

O halde bu denetim standartlarının daha farklı belirlenmesi, defter kayıt belgelerin incelenmesi suretiyle oradaki çıkarılan finansal tabloların doğruluğuna gitmek gerekir ki, o da aslında Yeminli Mali Müşavirlerin yapmış olduğu doğruluk denetimine işaret etmektedir.

Bu bağlamda, bu yetki bağımsız denetim kuruluşları yerine sadece Yeminli Mali Müşavirlere verilmiş olsaydı çok daha başarılı olmaz mıydı? Teşekkür ederim.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Ben teşekkür ediyorum. Hatta Hakan hocamızın sorusuna ben de bir şey ilave etmek istiyorum. Şimdi 23 ilde 267 bağımsız denetim kuruluşu var. 8 ilde bu KAYİK'lerin 7'sini almış bağımsız

denetim kuruluş var. Şimdi burada bir kartel yaratılmaz mı? Yani illa bu yasa böyle çıkarsa, her iki yönden de hocama destek veriyorum. Türkiye genelinde 3 bin Yeminli Mali Müşavir varken, 7 veya 263 şirketle sınırlamak nasıl olur diye düşünüyorum.

Evet, başka soru, buyurun İsmail Hakkı bey.

İSMAİL HAKKI GÜNEŞ

Teşekkür ederim Sayın Başkan. Ben de konuşmacı üstatlardan çok faydalandığımı belirterek başlamak isterim. Evren hoca yanlış ifade etmemişse, ben yanlış anladıysam düzeltmesini, yoksa katılmadığım bir şeyi ifade edeceğim. İfadesi şu şekilde, konkordato sürecinde tanımlamaları yaparken işi alacaklar ve benzeri şeylerin alınmamasını açıkladıktan sonra, kamu alacağının girmemesini eleştirisel olarak dile getirdi. Kamu alacağının girmemesinin eleştiri konusu olmaması gerektiğini, kamu alacağının girmemesinin doğru olduğunu düşünüyorum. Şöyle ki, vergi bir kamu alacağıdır. Eğer kamu alacağının konkordato alacaklar arasında gireceği varsayımıyla hareket edersek, vergiden tenzili de tartışmamız gerekir. Bu doğru mudur? Anayasaya aykırı değil mi diye söylemek istiyorum.

Bir katkı, Hakan hocamın bıraktığı yerden, Atilla üstadımdan son derece faydalandım, kitabından da faydalandım, kendisine de ilettim. Çok da güzel bir ifade kullandı "konkordato komiserinin işlerin bilfiil kendisinin yapması temeldir", yani işleri devir edemeyeceğini söyledi. Ben de doğru buluyorum ve de katılıyorum. Bir yandan bunu söylerken, biraz önce sayın Başkan siz de ifade ettiniz, 263 KAYİK yetkisini haiz şirkete bu işin verilmesi durumunda, bir haksız rekabet yaratılacaktır.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

127. KAYİK 8 ilde almış, 127 sayısı. 267'de 23 ilde bağımsız denetim kuruluşu var.

İSMAİL HAKKI GÜNEŞ

Sayılarla takılmayalım. Sınırlı sayıdaki KAYİK yetkisine haiz kuruluşa bu işlem uygulanırsa, vahşi bir haksız rekabet doğurmayacak mı? İki, tekelleşmeyi beraberinde yine acımasızca gündeme getirmez mi? diye düşünüyorum.

Tekrar sunumlarınızdan, katkılarından dolayı teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Teşekkür ediyorum. Nasıl edelim hocam? Yani soruları alıp, böyle peyderpey mi daha uygun olur? Buyurun hocam.

Prof. Dr. EMİN SADİ HALUK SÜMER

Peyderpey daha iyi olur. Şimdi Hakan Bey hem soru sordu, hem yorum yaptı. Ben şimdi yorumuna tamamen katılıyorum. Raporların hazırlanması, bağımsız denetim firmaları vesaire. Belirli bir gruba verilmesi doğru değil. Bütün bağımsız denetçiler yapabilmeli. Ama bir örnek de söyledim işte. Yani şirket verdi mali tabloları, bakmadan, etmeden, kontrol etmeden "olur" dediler, raporu verdiler. Yani o da böyle bir şey. Onun için bir denetim gerekiyor bana göre. Ama acele de yapılması gerekiyor bu işin. Bunun bir sistemize edilmesi gerekiyor. Yani o proje aslında nasıl olmalı? Bana sorarsanız, o proje fizibil bir proje olmalı. Yani konkordato ön raporu

olarak hazırlanmış bir proje olarak değil de, “bu işletme, bu işten nasıl kurtulur” onun projesi olmalı. Ama yapılan projeler öyle olmuyor. Mesela iflas ertelemeye de vardı aynı şekilde. İşte şirket borca batık, orada iyileştirme projesiydi. Şirket öyle bir proje hazırlıyor ki, o proje iyileştirme projesi değil, iyileşmeme projesi aslında, yani iyileşmesin de firma, o koruma altında kalsın beş yıl, proje ona yönelikti. Onların hiçbirinin uygulanabilirliği yoktu, ama ne oluyor? Yok, ek proje, düzeltme, revize proje böyle yürüyor gidiyor. Böyle yarım yamalak projeye ortaya çıkmayı doğru bulmuyorum. Ama düzgün proje de yapmak çok zor. Öyle bir proje beklensin, çok düzgün bir proje beklensin. Ona da pek katılamıyorum. Öyle yapacak kişi yok. Bana biri dese ki bugün şimdi “bir firmanın beş yıl projeksiyonunu yap”, yapamam. Doğru yapamam, fizibil olabileceği şekilde yapamam. Şimdi faaliyette olan, iyi çalışan firmalar var. Yeni bir proje alıyor mesela, yeni bir proje için bir fizibilite raporu hazırlıyor. Bunlar nasıl hazırlıyor? Günlerce çalışıyorlar onun üzerinde. Ona göre plan, bütçe vesaire, sonunda bir rapor çıkıyor. Öyle bir rapor mu olacak bu rapor? Yoksa kanunda ön rapor vesaire proje diye var, o nedenle de bir proje sunulsun. Öyle mi olacak? Yani biraz da bu olayı böyle sadece işletme açısından finansal değil, aynı zamanda ekonomik ve siyasal da görüyorum. Bu düzenlemelerin bir siyasi yanı da var. Bu şirketler kurtulmaya mı yönelik olacak, yoksa kurtarmaya mı yönelik olacak bu düzenlemeler? Yoksa bunları kurtarmamaya yönelik mi olacak? Burada bir sıkıntı var aslında. Başta “kurtulsun bu şirketler” gibi bir eğilim vardı. Şimdi rakamlar böyle binlerin üzerine çıkınca, herkes korkuyor bundan. Bir başvuru yapıldığı zaman mahkeme böyle bir şey oluyor, herkes birbirini olumsuz etkiliyor.

Şimdi nakit akım tabloları, kısaca bahsettim. Kanunda yazıyor “projede nakit akım tablosu olacak” diye. İyi ama başka bir açıklama yok ki, yani o nakit akım tablosunu yapmak beş dakikalık bir iş, rakamları koyarsınız, toplarsınız, baktınız olmadı, yukarıdaki rakamı bir değiştirirsiniz tamam proje. Ama o satışları nasıl aldınız? Ne satacaksınız? Ne miktar satacaksınız? O sattığınızın maliyeti ne olacak? Projeyse bu, orada satılan malın maliyeti neden oluşuyor? Kumdan mı oluşuyor, güneşten, demirden mi oluşuyor? Bunların yazılması lazım, bunlarla ilgili hiçbir şey yok. Şimdi bunları biz eleştirecek miyiz, eleştirmeyecek miyiz? Şimdi mesela komiserim, mahkemede bizden yirmi gün içerisinde rapor istiyor, “o, olumsuz, bu olumsuz” öyle mi yazacağım? Ben çünkü olumsuz düşünüyorum. Ama başka bir komiser belki diyecek ki “ona bir düzeltme imkânı verelim, düzeltsin”. O zaman, o düzeltecek, benim rapor verdiğim firma batacak. O da benim hoşuma gitmiyor. Böyle bir şey var, fazla bir netlik yok konularda.

Şimdi Yeminli Mali Müşavir denetim yapsın mı, yapmasın mı? Bu İcra İflas Kanunundaki gelişme bir yılı aşkın bir süredir sürüyor. Başta Yeminli Mali Müşavirler denetim yapsın mı? “denetim yapsın” o da söz konusuydu. Sonra o maddeden çıkartıldı. Hatta “finansal denetim yapılsın” ifadesi vardı ilk aşamada, o da çıkartıldı. Ama bakıldı ki, olmuyor böyle, biraz daha sıkı tutulması gerekiyor. Başvuruların engellenmesi gerekiyor. Onun için biraz daha sıkıştırılıyor iş. Bir gruba meslek, iş çıkartmak olayı lafı bile geçti yani. İş mi çıkartılacak, onun üzerine vazgeçildi, bunların böyle hem ekonomik, hem siyasal, hem de finansman, biraz bunu netliğe kavuşturmak biraz zor.

Şimdi “ekonomi” diyoruz, Türkiye ekonomisi. Ege’nin ekonomisi başka, İç Anadolu’nun ekonomisi başka, Doğu Anadolu’nun ekonomisi başka, yani kurallar da başka, her şey başka. Oradaki bir şirketle, buradaki şirketi karşılaştırmak, aynı standartları onlara uygulamak çok zor, ama nasıl olacak bunlar? Kuralların getirilmesi lazım ve o kurallara uyulması lazım. O kurallar da net olarak ortaya konmuyor. Yani standardın belirlenmesi lazım, buna uyulacak. Bir çek liste yapılacak. O çek listede kontrol edeceksin, uyuyor mu, uymuyor mu diye, hepsi uyacak, ama bu yapılamıyor.

BAŞKAN SABRİ TÜMER Teœekkür ediyorum. Evet, buyurun.

Dr. EVREN KILIÇOĞLU

Kamu borçlarıyla ilgili tespitiniz doğru, eleœtirel yaklaœtım konkordatoya tabi olmamasına. Konkordatonun amaçlarından biri de genel ekonomik düzen içerisinde iœletmeyi korumak, ayakta tutmak. Şimdi buradan hangi fedakârlıklar gösterilerek bu yapılacak? Özel hukuk alanındaki alacaklardan bu fedakarlığı diyelim, antlaœma yapıp, konkordato teklifine olumsuz oy verseler bile çoğunluk kabul ederse, onunla bağlı olmayı bekliyoruz. Kamu borçlarından da bunu bekleyebileceğimiz kanaatindeyim. Yani burada Türkiye'nin zaten pratiğine baktığımızda kamusal yükümlölükler konusunda eœitlik ilkesi bağlamında, çok bir Şey söyleyebilecek noktada değiliz. O bakımdan, zaten istisnai bir durum konkordato talebinde bulunan, iyileœmek isteyen, genel ekonomi içerisinde korunmak isteyen bir kurum bakımından. Dolayısıyla kamu yükümlölüklerinin vergi borçlarını da bu sisteme dahil etmek gerekir, diye düşünüyorum. Bu, yabancı hukuklarda da çoğunda böyle, bizde de önceki düzenlememizde böyleydi. Sadece 15 Mart'ta Adalet Komisyonunda hemen verilen bir önergeyle bir anda deđiœikliđe uğradı.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Teœekkür ediyorum. Buyurun Veysi hocam. O, % 26 Türkiye'deki kayıt dıœı, Almanya'da % 16, oranlar yakın Almanya'ya demek ki. 10 puanlık aramızda bir fark var. Hocam bunun bir cevabını versin, ondan sonra Hüsnü beye vereceğim sözü.

Dr. İHSAN VEYSİ SEVIĞ

Şimdi Türkiye'nin biliyorsunuz ki Almanya'daki ticari faaliyette de yabancı ölkeler içinde en fazla iliœkisi olan ölkedir. Türkiye, Almanya ticari faaliyetleri içerisinde Almanya'nın içerisinde, kendi bünyesinde en fazla faaliyet olan Türk firmalarıdır. Türk firmalarıyla ilgili bizim özellikle problemimiz var. Türk firmalarının Almanya'yla ilgili çok önemli sorunları var, bir.

İkincisi de Şu var; Para trafiğinden dolayı da bir sorun yaœıyoruz. Hatta bunu Almanya'da Merkez Bankası da yayımladı. Türkiye'den Almanya'yla olan para trafiğinde beyan dıœı bazı faktörlerin rol oynadığı söyleniyor. Kanımca bu fark oradan gelmektedir.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Yani % 16 düşüktür, Almanya'da % 16 olsa yer yerinden oynar.

Dr. İHSAN VEYSİ SEVIĞ

Orda sıkıntı var. Hatta geçen sene bir uygulama oldu. Bayramda transit Almanya'ya gidenlerin Almanya'ya sokulması engellendi. Bizzat o olayın içerisinde bulundum.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Teœekkür ediyorum. Buyurun Hüsnü Bey.

HÜSNÜ ERDOĞMUŞ

Sayın katılımcılara teşekkür ederim. Benim küçük sorum olacak, küçük katkıyla. Piyasada zor duruma düşmek demek, zor durum eşittir banka kredisi. İnanın ticaret hayatında batan firmaların bu hikâyelerin hep arkalarında yüksek banka kredileri yer alıyor. Firma sahibi ne yapıyor, ne ediyor, piyasaya borcunu ödüyor. Maliyeye de borcunu ödüyor büyük oranda. Ama ne yapıyor? Banka kredisi kullanıyor. Benim sorum şu olacak:

Konkordato sürecine mahkeme kararıyla giren firmaların, bu süreçte bankalara karşı hukuki gücü nedir? Banka “dediğim, dedik” diye tutturduğu takdirde, gerek geri ödemelerde, gerek faiz oranlarında kişinin hukuki gücü nedir? Yani banka ne gibi imkânlar sağlar? Zaten bu konuda bankaların terbiyesi de çok önemli, işadamını bitiren bankadır Türkiye’de ve faizdir. Bu durumda, bu konkordatoya biz sığındığımız takdirde, bankaya karşı gücümüz nedir? Bu konuda Haluk hocamın ve Atilla hocamın tespitlerini kendilerinden rica edeceğim.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Onu Veysi hocama vereceğim.

Dr. İHSAN VEYSİ SEVİĞ

Şimdi bilmiyorum bu sene açıklanan vergi rekortmenlerini izlediniz mi? Bankalar önde ve önemli bir rekor kırdılar kazançları itibariyle. Nereden kırdılar? Şirketler para yerine farklı değerleri satmak suretiyle, bütün bankalar ilk 10’un içerisinde, pardon ilk 100’ün içerisinde. Peki şu soru var mı? Faizi niye 4,48’den, 6,75’e çıkardınız? 6,75’den niye 8.90’a çıktı? Neden şimdi % 23,5’tan faiz veriyorsunuz? Bunu denetleyen bir kurum var mı Türkiye’de?

DİNLEYİCİ .....

Dr. İHSAN VEYSİ SEVİĞ

Merkez Bankası denetlemiyor ki, % 28 kazanan banka var şu anda. % 28 faizle kredi veren banka var şu anda. Şimdi bu konunun hukuki olarak denetlenmesi mümkün mü?

HÜSNÜ ERDOĞMUŞ

Değil, Cumhurbaşkanı da rica ediyor devamlı.

Dr. İHSAN VEYSİ SEVİĞ

Ricayla olmaz ki, ama her sene bu tekerrür ediyor. Türkiye’de ilk 100’ün içerisinde bankalar var.

DİNLEYİCİ

Hocam, devletin borçlanması olduğu için taviz vermek zorunda.

Dr. İHSAN VEYSİ SEVİĞ

Arkadaşım söylüyor. Siz şimdi banka % 28,5 faizle para alırken, gerçekten bu faiz ekonomideki değişimin bir göstergesi mi? Yoksa katlı göstergesi mi? Katlı göstergesi. O vakit buna kim izin veriyor. Bunu denetleyen bir kurum var mı Türkiye’de.

Biz Merkez Bankası'yla üç, dört ayda bir görüşüyoruz. Diyoruz ki "bu neden", "ekonominin gereği", bu kadar basit. Şimdi Türkiye'de bunu kontrol altına almazsanız daha çok Türkiye'de farklı ekonomik politikalar uygulanır ve zarar görürüz.

Merkez Bankası mevzuatında var mı? veya Bankalar Kanununda bu konuda bir hüküm var mı? Yok. O vakit adam bu parayı kazanıyor. Serbest ekonomi tabii kazanıyor. Bunu engelleyecek bir düzenleme var mı Türkiye'de? Yok. Faiz oranıyla oynuyor. Peki, bu faiz oranına yüksek faiz mi uyguluyor, yoksa normal piyasa faizi mi uyguluyor? Serbest piyasa ekonomisi içerisinde bir kurumun denetlenmesi mümkün değilse, o vakit istediği gibi kâr eder, bu kadar basit. Sıkıntıyı da biz çekeriz, bu kadar basit. Fransa'da, Finlandiya'da böyle bir şey yok da, bizde var. Merkez Bankası bankalara kredi vermek zorunda mı? Zorunda. 16 sene banka yönetim kurulu başkanlığı yaptık, saat beş olurdu, telefon "sizin bu akşamki mevduatınızda şu kadar dolar tespit edilmiştir, bunun şu kadarını da Merkez Bankası'na aktarın", "şu kadar nakit tespit edilmiştir, şu kadarını Merkez Bankası'na aktarın", hâlihazırda devam ediyor bu sistem. Bu sistem değişmedi ki, bu sistemi değiştirmek lazım esasında.

Faiz oranını artıran kim? Merkez Bankası sıkı para politikası, "hayır enflasyon olur" diyor. Olur mu, olmaz mı? Onu bilmiyorum, yani oraya kafam çalışmıyor. Merkez Bankası her akşam benim stokumdaki parayı biliyor ve "bu kadarını bana aktar" diyor, bu kadar basittir olay. Hatta şöyle bir olay oldu; Rahmetli Başkanla Merkez Bankasına gitmiştik biz. Adam eninde sonunda şunu söyledi, halen o Merkez Bankası Başkanımız görevinde, dedi ki "ben para piyasasında dengeyi sağlamak için bunu uyguluyorum" dedi, kesti attı.

Şimdi de faizi sürükleyen Merkez Bankası'nın faizidir. Dolar'ın, Euro'nun kurunu düzenleyen Merkez Bankası'dır. Bunu böyle bilin. Ama bunu düzeltecek bir formül bulunamaz mı? Bulunur. Bulunması isteniyor mu? Hayır, çünkü Merkez Bankası ne kadar güçlü olursa, Türkiye'de kamu kuruluşları o kadar güçlüdür. Çünkü kamu kuruluşu öndedir. Altın fiyatı artmış, domates şu kadara çıkmış, hiç umurunda değil. Ama bakın Merkez Bankası stoklarını izleyebilirsiniz. Her hafta yayınlıyor, bakın, kasasında ne kadar yabancı parası var. Hissettiği an yabancı para satışını durdurur, bu kadar basit.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Teşekkür ederim hocam. Evet, buyurun.

DİNLEYİCİ

Ben Merkez Bankası'nda görev almış bir arkadaşınız olarak söze katılmak istiyorum. Veysi ağabeyime teşekkür ederim, Merkez Bankası'nı konuya dâhil etti. Şimdi önce şunu tespit etmemiz lazım. Türkiye'de bankaların gözetim ve denetimi Merkez Bankası'nda değil.

Dr. İHSAN VEYSİ SEVİĞ

Doğru, değil.

DİNLEYİCİ

Bankalarla Merkez Bankası'ndaki ilişki, zorunlu karşılıklar da diyebiliriz, topladığı mevduatların belirli hisselerini Merkez Bankası'nda tutma zorunluluğu, dolayısıyla Veysi ağabeyimin, hocamın ifade ettiği akşamları bankalara telefon etme gibi bir şey olduğunu zannetmiyorum.

Dr. İHSAN VEYSİ SEVİĞ

Ben yaşadım onu.

DİNLEYİCİ

2000'li yıllarda olmuş olabilir.

Dr. İHSAN VEYSİ SEVİĞ

Sizin Merkez Bankasında olduğunuz dönemde değil, ben bunu yaşadım.

DİNLEYİCİ

Geçmişte bu bankacılık krizi olduğu dönemde belki olabilir. Ama yani diyelim ki, 2004'ten sonra benim bulunduğum dönemde hiç böyle bir şey duymadım, görmedim, yaşamadım. Böyle bir şey yok. Zorunlu karşılık mekanizması vardır. Zorunlu karşılık bütün dünyada uygulanır. Bankalar zorunlu karşılıkları bankaya yatırır. Yok "telefon et", bu esnaf şeyi değil ki Merkez Bankası, böyle bir şey olmaz.

Dr. İHSAN VEYSİ SEVİĞ

Şöyle söylüyorum; Siz de bunu kabul edin, ben her gün kasa kapandıktan sonra Merkez Bankası'na stokları bildirmek zorundaydım. Buraya kadar tamam mı? Tamam. Şimdi bu stoklarımın içerisinde Türk Lirası var, diğer yabancı paralar var. Bu stokların bir miktarını Merkez Bankası benden talep eder mi?

DİNLEYİCİ

Bu zorunlu karşılık olarak zaten yönetmelikte de önceden belirlenmiş bir şey. Bunu talep etmeye gerek yok, zaten çalışan bir mekanizma.

Dr. İHSAN VEYSİ SEVİĞ

Bakın, bu halihazırda devam ediyor. İsteddiğiniz vakit de sorabilirsiniz.

DİNLEYİCİ

Hayır, telefonla olmaz.

Dr. İHSAN VEYSİ SEVİĞ

Hayır, bakın siz istediğiniz kadar söyleyin, ben yaşamışım. Telefonla tespitim şu; Bir kere telefonla ben stoklarımı bildirmek zorundayım. Sonra maille de merkez kasamın durumunu bildirmek zorundayım, tekniğine girerseniz bu için. Ben bir kere mail'de kasa kapandıktan sonra, bunu bildirmek zorundayım, "kasamda şu kadar para var". Bu para nasıl olabilir? Ya burada

yarın yüklü bir ödeme olan bir devlet bankasının bir talebi olmuştur, oraya aktarılmıştır, nereden bulacak, ona para gitmeyeceğine göre, nereden bulacak? Bu tip sorunlar çözülür.

Şimdi ben bunu yaşadım. Ayrıralı ne kadar oldu bankadan? Sekiz sene mi, on sene mi, ama on sene önce ben bunu yaşadım.

.....

Teşekkür ederim. Bir de şu konuyu aslında yüksek lisans doktora tezlerinde çalıştırmamız lazım. Türkiye’de bankacılık kesiminin kârı nereden geliyor. Bir “faiz gelirleri” var. Bir de “komisyon gelirleri” var. Yaptıkları hizmetlerden elde ettikleri gelirler var. Yani incelemiş değilim, ama bir tez olarak bunu yaptırmak lazım. Muhtemelen yarıya yakını hizmetlerden, komisyonlardan geliyor. Ve bankaların kârlılığının olmasının sebebi de, yabancı para faizinin düşük olduğu dönemlerde yurtdışından borçlanıyorlardı ve bunu Türkiye’de satıyorlardı. Burada bir önemli marjları vardı. Son zamanda yabancı paranın değerinin artmasıyla bu değişti. Bunu bilimsel olarak üniversitede tez olarak yaptırmamız lazım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Ben teşekkür ederim. Konuyu başka yere doğru götürdük, tartışma konumuzu. Evet, buyurun Sayın İbrahim Cem TÜRE.

İBRAHİM CEM TÜRE

Konkordatoya giden firmalar için bankaların yaptırım gücü nedir? Konkordatoya giden firmalar kendini nasıl korur? Sanırım Evren Bey konuşmasında bir parça cevap vermişti. Bankalar kişisel kefalet aldıklarından dolayı firma sahiplerinden alacaklarından dolayı firmanın ortaklarına gittiğini, ama onların da bireysel konkordatoya başvurduğunu, kendini korumaya aldığını söylemişti. Peki, bu diyelim ki, ortaklar bireysel olarak başvurular. Bankalar diyor ki, “ben zaten senden alacağımı garanti altına almak için aldım”, o da farklı bir şey söylüyor. Bu durumda ortak kendini gerçekten koruyabilir mi? Ortak da konkordatoya giderken kendisini koruyabilir mi? Burada yaptırım gücü nedir? Türkiye’nin en büyük firmalarına karşı konkordatoya giden KOBİ ölçekli bir firmanın kendisinin ve ortaklarının koruyabilmek için gücü nedir? Net olarak bunu anlamak istemiştim.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Evren beyciğim notlarımızı alalım, saat beş oldu. Bizim en fazla 15 – 20 dakikalık bir zamanımız var. Yine soruları alalım. Ondan sonra her bir arkadaşına 5’er dakika, 10’ar dakika söz vermek suretiyle olayı toparlayalım ve bitirelim.

HÜSNÜ ERDOĞMUŞ

Başkanım bir cümle arada, bankaların en büyük gücü, gerçek kişilerin gayrimenkullerine ipotek koymak. Şimdi bu durumda firma batıyor, gerçek kişiler verdikleri ipotek sebebiyle mallarını kaybediyorlar. Burada bunlar nasıl korunur? Yani konkordato müessesesi gerçekten işe yarıyor mu? Ve banka bir durum sergiliyor mu? Yoksa banka kendi bildiğine hareket ediyor, biliyorsunuz bankalar bir dolu sizden tablo filan istiyor. Bir dolu denetim elemanları gençler çalışıyor. Sonuçlara bakıyorsunuz bir dolu ipotek oluyor, “kardeşim bunları niye yaptınız” diyorum,

“ağabey öyle istiyorlar” diyor. Ben ipoteği verdikten sonra aynen şey gibi, burada Eximbank’ın Genel Müdürü geldi, bir dolu şey anlattı. Sonuçta kredi veriyorlar, teminat mektubu istiyorlar. Yani Nasrettin Hoca hikâyesi gibi. Sen benden teminat mektubu aldıktan sonra, yani herkes verebilir, verir. Bu noktayı izah ederlerse, teşekkür ederim.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Teşekkür ederim. Notlarını alıyorlar, 5’er, 10’ar dakikalık konuşma bölümünde anlatacaklar. Sayın Mustafa SEZEN buyurun.

MUSTAFA SEZEN

Konuşmacılara çok teşekkür ediyorum, bilgilendik, dağarcığımız gelişti. Enver hocanın belirttiği geçici türdeki ihtiyati bir koruma olduğunu dikkate alırsak, bağımsız denetim raporunun ihtiyati tedbir kapsamı içerisinde değerlendirilmesinin daha doğru olduğunu da izah etti. Bunun açılmasını istiyorum. Yani ilk müracaatta ön şart olarak bağımsız denetim raporu istenmesine gerek yok. Hele ki o 45 günlük bilançonun zaman skalası itibariyle baktığımızda pek mümkün olmadığını çalakalem bir şey yapıldığını hepimiz biliyoruz. Bunları mesleği korumak adına gerek Yeminli Mali Müşaviri, gerek bağımsız denetim şirketlerini mutlaka bunun daha bir yasal zemin olması ve denetimin sağlıklı yapılması gerekiyor. Bunun için tasarı içerisinde önermeler yapılabilir mi? Gerek Odalar, gerek çalışma grubu varsa onların yapmasında fayda var diye düşünüyorum. Öneriyorum.

İkincisi, konkordato kapsamında özellikle grup şirketleri görev alacağı, yani hepimiz biliyoruz şirketler kendi içerisinde, farklı, bir taraftan borçlu, bir taraftan alacaklı. Özellikle de bunu oy çoğunluğu ve kişi sayısı itibariyle, miktar itibariyle düzenleyen raporlarla karşılaştık, yani talepler geldi. Bunun da yanlış olduğunu, mutla İcra İflas Kanunu veya başka bir yerde grup şirketlerinin söz hakkının olmamasının gerektiğini düşünüyorum. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN SABRİ TÜMER Ben teşekkür ediyorum. Sayın Mehmet TÜRKER buyurun.

MEHMET TÜRKER

Sayın Başkan, teşekkür ediyorum konuşmacı arkadaşlara. Benim sorum şu; işletme projeleri hazırlanıyor ve bu proje komiserliğe tevdi ediliyor. Şimdi burada komiser de onaylıyor bu konkordato olayını. Bu şirketin batması durumunda, iflasa gidip kapanması durumunda sorumluluk kime ait?

Şirket sahibi mi, projeyi hazırlayan mı, projeyi onaylayan komiser mi, yoksa hiç kimse sorumlu olmayacak mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Ben teşekkür ediyorum, buyurun.

ABDULLAH SOYDAŞ

Komiserlik mevzuunda Yeminli Mali Müşavirleri ve bağımsız denetçileri konuşuyoruz. Fakat bu komiserlik kavramı içerisinde sektör komiserleri ortada yok. Yani bağımsız denetçilere, Yeminli

Mali Müşavirlere bir sürü düzenlemeler geliyor fakat hukukçuların nasıl seçileceğini, barolardan mı seçileceği, bilirkişi listelerinden mi seçileceği, o konunun hiç üzerinde durulmadı. Hep muhasebe tarafı ve bilanço tarafı, ama bu komiserlik üç kişilik bir müessese, yanınızdaki adamın hiçbir hukukla ilgisi yok. Bazen de çok gerekli oluyor. İnşaat şirketindeyiz, bir inşaat mühendisi pozisyonda, çok ağır bir yükümlülüğü ve sorumluluğu var. Aynı şekilde bir makine mühendisi bunlarla ilgili hiçbir düzenleme ben görmedim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Ben teşekkür ediyorum, alıyor notlarını arkadaşlarımız. Buyurun Sayın TURANÇİFTÇİ üstadımız.

BAYRAM TURANÇİFTÇİ

Atilla hocam bağımsız denetmenlerin sorumlu olduğunu ifade etti. Bununla ilgili sorumluluk mali sorumluluk mu? Hukuki sorumluluk mu? Disiplin sorumluluğu mu? Bilgi verirseniz memnun olurum.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Teşekkür ediyorum. Başka soru sormak isteyen yok. O zaman hocamızdan başlayalım. Evren hocam buyurun.

Dr. EVREN KILIÇOĞLU

Bankalarla ilgili mesele sanırım. Şimdi rehinli alacaklar bakımından, özellikle bankanın rehini varsa, ne olur konkordato borçlusunun pozisyonu?

Önceki düzenlemede rehinli alacaklar, daha önce kamu alacakları için söyledik ya, rehinli alacaklar da konkordatodan etkilenmiyordu. Sadece mühlet içerisinde takip yapamıyorlardı. O da muhafaza ve satış yapamıyorlardı. Rehlinli malın satışını yapamıyorlardı. Ama şimdiki düzenlemede rehinli malın satışını yapamamanın ötesinde 308-h maddesi var. Eğer rehinli alacaklar toplamının üçte ikisiyle bir protokol, bir antlaşma yapılmışsa, antlaşma yapmayanlar da o antlaşmalardan en uzun vadelisine tabi olur. Kendi kredi sözleşmesinde temerrüt öncesi faiz neyse ona tabi olur diyor, rehinli alacakların etkilenmesi bu.

Pazarlık şansına gelince, yani yüksek tutarda rehinli alacak var masada. Bankaların bunun dışında durumları ne olur? Bir, kez avantaj olarak faiz işlemeye devam ediyor. Özellikle tabii bankalar yüksek limitli rehinleri almışlarsa, mühlet bir yıl, iki yıl, neyse devam ettiği sürece faiz işlemeye devam ediyor, teminatı var. Bütün rehinler dâhil, sadece gayrimenkul ipoteği değil, işletme rehini de olabilir, menkul rehin, hepsi rehin genel olarak söylüyoruz.

Şimdi elleri kuvvetli mi? Evet, son derece kuvvetli, hatta biz şu gerçeği de görmemiz lazım. Türkiye'de İcra Hukuku sisteminde rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takipte, eğer borçlu muhalefetlerini, itirazlarını, menfi tespit davası vesaireleri sürerse, bir rehinin paraya çevrilip, bankadan alacağını alması üç yıl, dört yıl, bazen beş yılı bulabiliyor. Yani fiilen o parayı ele geçirmesi çok kolay olmayabiliyor. Bankacının kendi içerisinde tahammül edilebilir bir süredir, değildir, o ayrı mesele, yani onlar için kendi sistemleri içerisinde. Ama gerçekten eli kuvvetli bahsettiğiniz gibi, teminat da diyebileceğimiz rehin alıyor. Kefalet alıyor. Müşteri çeklerini

alıyor vesaire. Bu pozisyonlarda ortaya çıkabiliyor, bu ayrı bir sorun belki, yani o teminatların durumunu serbest piyasa şartlarına bu derece tâbi olması, bir denetim olmalı mı bu konuda? Bu ayrı bir mesele, elleri kuvvetli, ama “mühlet içerisinde bankalar bir şey yapabiliyor mu” dersanız, hayır, bankalar icra takibine başlıyor, ama muhafaza ve satış yapamıyorlar. Yani rehinli malı taşınırı, taşınmazı borçlu, kullanmaya devam ediyor ve hatta başarılı olursa mahkeme bir yıl süreyle de rehinli malın satışını bir yıl daha erteleyebilir. Bu imkânlar var.

Ortakların pozisyonu, yani ortak kefalet verdiyse, kendi malını rehin olarak gösterdiyse, o da korumadan faydalanmak için geliyor. Ama bu konuda şikâyetler var. Bu iş nereye gider? Şimdi gördüğüm kadarıyla, komiser olarak görev aldığım dosyalarda veyahut onun dışında takip ettiğim uygulamada da, ilk başlangıçta mühlet kararı rahatlıkla veriliyor, ama ilerleyen süreçlerde mahkemeler artık şahıslarla ilgili dosyaları ayırmaya başladı. Yani şirket bu borcu öderse, ben de kurtulacağım. Çıkış noktası doğru bulunmamaya başladı. Tabii işaret ettiğiniz gibi, bankaların özellikle burada aşırı teminat almalarından kaynaklanan, bu ortakların da orada kredi alırken “zorunlu olarak” diyoruz, zorunlu olarak böyle bir rehin verdiği kefalet söz konusu olduğu, hani oradan baktığımızda evet, ortaklar ve yöneticiler bakımından bir haksızlık olarak görülebilir ama dediğim gibi konkordatonun amacı ne? Buna bakmamız lazım. Yani temelde işletmeler üzerinden bakarsak, aslında bir işletmesi de yoksa o gerçek kişi ortağın, yöneticinin “korunduğumuz menfaat nedir” diye burada düşünmek zorunda kalıyoruz hakikaten, onlar da o prosedürün içerisinde, şirket öderse ben de kurtulayım” mantığıyla bunun içerisinde bulunanlar burada ciddi şekilde tereddütler ortaya çıkmaya başladı. Bazı mahkemeler, “senin gerçek anlamda ayrı bir projen yok, ayırıyorum, şirketle ilgili devam, senin yetkin ret şeklinde kararlar vermeye başladığı anlaşılıyor, henüz istinaf aşamasında. Onu da söylemem lazım.

Bağımsız denetim raporlarıyla ilgili, benim şahsi kanaatim o. Yani geçici mühletin içerisine çekmek lazım bunu. Yoksa uygulama işte bugün finansal analiz raporları yarım günde yazılıyor. Şimdi yeni sistemde de belki o ivedi hukuki korunmadan dolayı bir yolu bulunacak ve yarım günde, belki de üç günde yazılacak. Belki işte birkaç haftalık incelemeyi gerektirdiğini düşündüğümüz bir raporu, uygulama bir yolunu bulur “çok ivedi ihtiyaç var buna” deyip, belki üç günde yine çıkacak. O nedenle bunu yapalım, layıkıyla yapalım, ama yerinde yapalım. Bunun yeri de mühletin hemen başıdır, “geçici mühlet” dediğimiz, ön inceleme vasfı olan bu mühlettir. İşte İsviçre’de bu yok mesela belgeler arasında. Biz bunu buraya monte ettik. Nereden monte ettik? İcra İflas Kanunu 309-m ve devamında uzlaşma sürecinde şirket yapılandırma var. Orada var finansal analiz raporu. Oradan aldık buraya getirdik. Ve o dönemde şunu söylüyorduk biz, bir kere başarısız bir uygulaması oldu METEKSAN sanırım Ankara’da bu ÖSYM’lerin basımında, bir daha da uygulanmadı. İflas erteleme yoğun uygulandığı için belki de, ihtiyaç da olmadı o dönem. Ama şunu söylüyorduk, “korumasız bir dönemde takip yasağı olmayan bir dönemde finansal analiz raporu istiyorum, o yüzden uygulanması zor” diyordum. Şimdi aldık onu konkordatoya getirdik. Yani böyle kapsamlı raporu başvurudan önce değil de, başvurunun hemen akabinde istemek hakikaten akla yakın ve daha pratik görünüyor.

Üçüncüsü, grup şirketler meselesi, ya da grup şirketlerin birbirinden alacağı ve ortağın şirketten alacağı mesela, bunlar oy kullanabilecek mi? Yani başka sorunlar da var ortaklara borçlar hesaplarıyla ilgili ama. Oy kullanma konusunda açık bir hüküm yok, yalnızca şunu söyleyebilirim “302’nci maddede oylamada sadece konkordato projesinden etkilenen alacaklılar oy kullanılabilir” diyor ve oy kullanamayacakları da sayıyor, işte borçlunun eşi, çocuğu, kendisinin ve evlilik bağı ortadan kalkmış olsa da eşinin anası, babası, kardeşi vesaire, kullanamaz oy diyor. Şimdi şunu soruyoruz biz, gerçek kişiler bakımından bu sayıldı da, şirket ortağı, yüzde yüz şirketin ortağı, tek ortak veya işte grup şirketler, onlar kullanabilecek mi? Şimdi burada kanun, örtülü bir bilinçli kanun boşluğu mu var, bilinçsiz mi var? Biz onu

tartışıyoruz, ama pek çok durumda bunu uygulamanın doğru olacağı kanaatindeyim. Tabii mutlak biçimde her olayda da kullanılmalıdır da diyemiyorum, bazen öyle durumlar ortaya çıkıyor ki, işte ortağın alacağı çok önceden, daha şirkete ortak olmadığı dönemden bir alacak, fiktif olduğuna ilişkin bir belirti falan da yok “benim gerçek alacağım bu, oy kullanmak istiyorum” diyor. Bir bu pencere var. O zaman da diyoruz ki “kanun bu eşle, kardeşle vesaire akrabalık ile ilgili istisnayı neden getirdin”. Alacağın fiktif olacağı düşüncesinden getirmedir. Çok yakın olan kişiler borçluya, zaten olumlu oy kullanır. Onların oyu çoğunluğu etkilemekte düşüncesindeyim. Şimdi bundan yola çıktığımızda aslında ortak ve grup şirketler bakımından da oyunun dikkate alınmaması prensip olarak kabul edilebilir. Bu tartışılıyor ama şu an, hukuken de bu aşamaya çok gelmedik henüz, kesin mühlet içerisinde yapılıyor bu toplantılar, ama çıkış noktasında buna yer vermek gerekir diye düşünüyorum.

Sektör komiserler bazen atanıyor. Geçici mühlet içerisinde benim görev yaptığım bir dosyada tekstil işletmesi, tekstil mühendisi atandı. İşte stok sayısı değerlemesini o yaptı mesela, bilirkişi görevlendirmedik. İşletmenin hâlihazırda faaliyeti devam ediyor mu? Nasıl gidiyor siparişler? Bu alandaki uzmanlığıyla bir değerlendirme yaptı, faydalı oluyor. Özellikle inşaatlar bakımından, inşaat şirketleri bakımından bu dönemde atandığını görüyoruz, ama her dosyada yok ama.

DİNLEYİCİ

Nasıl seçiliyor?

Dr. EVREN KILIÇOĞLU

Seçimi konusunda yasal düzenleme de yapılması planlanıyor ve liste oluşması, bilirkişilerde olduğu gibi, onun esasları henüz ortaya çıkmadı. Yönetmelik çıkaracak Adalet Bakanlığı, işte sektörel komiserle ilgili ayrı bir düzenleme olacak mı? Bilmiyorum, ama burada asıl olan hâkimin durumu, şimdi burada hâkime yetki vermemiz lazım. Hâkimin bugün de yetkisi var. Her şey yasal düzenlemeyle veya alt mevzuatla yapamayız. İşte “bir komiser en fazla beş dosyaya bakabilir, komiser sayısı bir olur veya üç olur” diyor. Elimizde öyle dosyalar var ki, bırakın üçü bence sekiz tane komiser lazım. Ama bizde şu var “hâkim takdir yetkisini iyi kullanamaz bir veya üç diyelim”. İşte “beş dosya” diyelim. Bir kişiye otuz tane, kırk tane, yüz tane kayyumluk verildiği için, kötü deneyimimiz olduğu için, yani hâkim olaya hakim olamadığı için, kanunla biz düzenlemeye çalışıyoruz bazı şeyleri böyle illa şu olacak, bu olacak, hâlbuki hâkim orada değerlendirecek şirketin pozisyonunu, sektörel bir kişiye ihtiyaç var mı? Bu alanda uzman nereden bulunur? Nereden gelir vesaire? Bunları hâkimin değerlendirmesi lazım temelde. Yoksa alt mevzuatı vesaire bunu da değiştirip, çözebileceğimizi sanmıyorum.

Olumsuz tabloda sorumluluk, bilmiyorum o soru da bana mı geldi? Olumsuz bir tablo olursa burada ne olur? Komiserin sorumluluğu, bir kusur sorumluluğu, komiser her türlü sorumlu, hukuki sorumluluk, buradan tabii bilirkişilerde mesela “ağır kusur ve kastından sorumludur” der kanun. Komiserler için böyle bir kısıtlama da yok. Elbette ki alacaklılara ve borçluya bir hatalı işlemlerle zarar vermişse, onay verdiği ödeme işlemi yapılmaması gereken alacaklılar arasındaki eşitliği bozan bir hatalı işlem varsa, bu işte hukukta “tazminat sorumluluğu” dur bu, “illiyet bağı” da deriz, yani onun o fiilinden dolayı gerçekten de zararlı olmuşsa, böyle bir sorumluluk gündeme gelebilir. Aynı durum tabii kayyumlarda da var iflas ertelemesinde. Sorumluluk işledi mi kayyumlarda, iflas ertelemesinde yıllarca uygulandı. Ben pek rastlamadım. Türkiye’de sorumluluk hukukun işleyişinde genel ve mesleki sorumlulukta sıkıntı vardır. Bilincin artmasıyla giderek başvuru da artıyor tabii, gerçekleşir mi, gerçekleşmez mi, onu bilemiyorum.

DİNLEYİCİ

Şimdi sorumlu olarak komiser mahkemeye sunduğu raporu olumlu olmadı, ben de alacaklıyım. İki sene beklettiler beni, örnek veriyorum. İşte beş ay gitti, işte bir beş ay daha, 18 ay mı neyse, iki sene bekledim, zarar ettim dolayısıyla, o zarar için dava açabilir miyiz/

Dr. EVREN KILIÇOĞLU

Prensip olarak burada sorumluluk doğmaz. İleriye dönük bir ihtimal, siz bunu gerekçelendirerek başarı ümidini ortaya koymuşsunuz, eğer dayandığınız taban gerçeğe aykırı değilse, sözleşme imzalama ümidi var diyorsunuz, ben bunu gerçekleşme ümidi olduğunu değerlendiriyorum şu gerekçelerle diyorsunuz. Ve mahkemenin bir işlemi giriyor araya. Sizin raporunuzdan sonra mahkeme başarı ümidi olduğunu kabul ediyor. Yargısal işlem giriyor araya. O yargısal işlem araya girdikten sonra, eğer sizin başarı ümidini ortaya koyan verilere ilişkin bir yanıtmanız söz konusu değilse, sorumluluğun ortaya çıkması güç. Sorumluluk ortaya çıkmaz, yargısal işlem de araya giriyor, illiyet bağı bakımından, o da var. Dolayısıyla yani bu noktada, bu mesele üzerinde sorumluluk kolay kolay gündeme gelmez.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Hocam finansal tablo doğruysa herhangi bir sorumluluğu yoktur. Finansal tablolarda borç alacak ilişkisinde yanlış bir bilgi veriyorsan, yanıltıyorsan sorumlusun. Teşekkür ediyorum, hocam buyur.

Dr. İHSAN VEYSİ SEVİĞ

Necdet arkadaşımın burada biraz önce söylediği konuya değineceğim, bana da mesaj geldi. Bakın şimdi, İş Bankası şu anda Türkiye’de yurtdışından en fazla kredi alan bir kuruluş. Peki, bu kredi İş Bankası’na girdiği vakit, iki gün sonra o kredinin yarısı Merkez Bankası’na nasıl geçti. Yaklaşık yarısı. Bakın İş Bankası bu krediyi kendi temin etti. Türkiye’ye bu para geldi. Ve piyasada döviz sıkıntısına bir çözüm oldu. Yarısı nasıl geçti? Yarısına yakın kısmı nasıl geçti?

DİNLEYİCİ Yeni olay mıdır?

Dr. İHSAN VEYSİ SEVİĞ

Yeni olay tabii, soruyorum ben de. Şimdi bakın Necdet Bey size ben hak veriyorum, ama olay şu; Türkiye’deki döviz hareketini kontrol eden Merkez Bankası. Merkez Bankası zaman zaman döviz talebinden dolayı sıkıntıya düşüyor. Bu sıkıntıyı aşabilmesini kim karşılayacak? Bankalar karşılıyor. Eğer Merkez Bankası fiilen gidip, bir dünya merkez bankasından kredi almıyor. Ne yapıyorsunuz? Bankalar alıyor bunu, bankalar aldıktan sonra bir bölümünü ki bu her banka için de ayrı ayrı, aldığı dövizli kredisinin bilmem yüzde kaçını verecek Merkez Bankası’na, devredecek, bu bellidir.

Şimdi ne oluyor? O vakit Türkiye’de bir olay çıkıyor. Merkez Bankası her sene vergi rekortmeni, altında da diğer bankalar olur. Merkez Bankası ticaret yapmıyor ki, Merkez Bankası millete kredi açmıyor ki, nereden bu kâr geliyor? Kur farkından geliyor. Kur farkı nereden? Kendisinin dışarıdan borç, döviz topladığı yok ki, peki bankalardan topladı dövizini ve rekortmen oluyor. Bu da dünyanın dikkatini çekiyor. Çünkü dünyada hiçbir merkez bankası vergi rekortmeni değil.

Ben söyledim telefon meselesini, ciddi bir telefon. Şunu söylüyor size, sizin şöyle bir döviz stokunuz oluştu, döviz stokunuzun kaynağı şudur, bunu söylemiyor bile, ben devrediyorum, böyle kendiliğimden devretmiş oluyorum. Merkez Bankası'nı sorgulamak lazım...

DİNLEYİCİ

Merkez Bankası'nın kârının iki unsuru var. Bir tanesi, evet kur farkından, ama diğeri de repo yoluyla piyasaya para veriyor Merkez Bankası ve buradan bir faiz geliri var.

Dr. İHSAN VEYSİ SEVİĞ

Doğru.

DİNLEYİCİ

Merkez Bankasının asıl kazancının önemli bir bölümü piyasaya verdiği likitide karşılığı sağladığı faizdir.

Dr. İHSAN VEYSİ SEVİĞ

Şimdi geçen sene ben de bizim meclisimizin seçtiği yönetim kuruluyla beraber rahmetli İbrahim beyle beraber gittim. Ankara'dan çok da iyi ayrıldık oradan. Biz dedik ki, "vergi rekortmenleri bankalar, nasıl oluyor bu", bize bu sayın bakan ve başkan güzel güzel anlattı, "bu fonlar bana geliyor, ben bunu piyasaya gönderiyorum, bu arada benim bir kâr marjım var, bu kâr marjımı da talep ediyorum". Bankalar bu parayı topluyor, Merkez Bankası'na göndermeseler, onun bu parayı, böyle bir iş yapma falan yok ki, nereden bulacak parayı? Kendi basmaktan başka çaresi yok. Başkası ne? Ama dünya merkez bankaları da kendi aralarında bir ticari sözleşmeleri var. Bunu da yapıyorlar önden, mesela Türkiye Merkez Bankası'nın Avrupa Birliği'nde birkaç bankayla bağlantısı var. Yani karşılıklı döviz alışverişi yapabiliyorlar. Ama bir kâr elde ediliyor. Bu karın, şu anda kur farkı, bu söylediğin doğru. Ama bu kâr farkını Merkez Bankası kendi para üreterek yapmıyor ki, bankalardan topladığı fonla yapıyor.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Çok teşekkür ediyorum. Atilla hocam buyurun.

Doç. Dr. ATILLA UYANIK

Şimdi bu bankalarla ilgili öncelikle bir, iki şey söyleyeyim ben. Şimdi malumunuz bankalarda bir adi alacak yani normal alacak, bir de rehinli olarak kredi kullanımı söz konusu. Şimdi konkordato sürecinde rehinli alacaklılar için maalesef fazla bir koruma yok konkordatoda. Az önce canlı bir şey oldu. İşte İstanbul Ticaret Odası Başkanı benden görüş istedi. Direkt mesaj olarak geldi bu. Ortakların kefaletiyle ilgili dilekçe vermiş bankanın birisi "konkordato taleplerinin kaldırılması", "geçici müddetin kaldırılmasına yönelik", banka mahkemeye dilekçe vermiş. Bu konuda acilen yarın sabaha benden görüş istiyor mahkeme benden, şimdi mesaj geldi, beş dakika önce. Yani canlı bir olay yaşıyoruz şu anda. Demek ki biz de mecburen genel hukuk kuralı gereği, sorumluluğumuz gereği, çünkü konkordatoda amaç, aslında esasen şirketin faaliyetini korumaktır. Şirketin ortaklarını korumak değildir. Dolayısıyla şirketin ortakları kredi kullanmak için böyle bir kefalet sürecine girmişse, bu riski satın almışlardır. Dolayısıyla ben şimdi bir komiser olarak maalesef burada olumsuz görüş vereceğim. Kısaca ortakların tedbir

taleplerinin geçici mühlet talebinin kaldırılması yönünde bir görüş vermek zorundayım, vicdanen. Çünkü burada amaç hiçbir zaman ortakları korumak değil, şirketi korumaktır. Mecburen, hani gönülünden gelen başka, ama sorumluluğum bana başka olmasını gerektiriyor. Detay konular açıklandığı için, çok detaya girmeyeceğim. Fazla bir korunması yok. Ama rehinsiz banka kredilerinde tabii ki, diğer alacaklılar gibi ciddi bir şey sağlıyor bu firmalar nezdinde.

Şimdi grup şirketleriyle ilgili bir soru vardı. Orada biz projede konsolidasyon yapılıyor. Şimdi şöyle; İki yönü var olayın. Bir, her iki şirket de başvurmuş olabilir. İki, şirketlerden biri başvurmuştur, yani grup şirketlerinden biri başvurmuştur. O zaman o başvuran şirketin, diğer grup şirketine olan borçlarını biz “yok” kabul ediyoruz, yok hükmünde kabul ediyoruz. Projede bunu komiser olarak ben düşünüyorum. Çıkardığım için peşinen zaten sorunu çözmüş oluyoruz. Her iki şirket de başvurmuşsa, yani tek bir konsolidasyon yapılıyor ve tüm borç alacaklıları bir şekilde siliniyor, dolayısıyla onların birbirlerine olan şeylerinden dolayı, masayı etkilemeleri ve projenin tasdikine yönelik şeyleri peşinen bertaraf etmiş oluyoruz.

DİNLEYİCİ

Farklı hissedarlar varsa nasıl olacak? Farklı hissedarlar olabiliyor.

Doç. Dr. ATILLA UYANIK

Valla orada biraz eşit davranmak durumundayız. Çünkü orada biraz önce dedik ya konkordato iyi niyettir. Konkordato eşittir iyi niyettir. Orada biz iyi niyet göremiyorsak, eğer farklı hissedarlar da olsa, o konuda da biraz daha eşit davranıyoruz, öyle diyeyim. Şu andaki uygulamadan bahsediyorum üstat.

Sizin sorunuz vardı, sorumlulukla ilgili. Orada açıklandı ama tabii o sorumluluk özellikle YMM'nin komiser olması halinde, yani mesleki sorumluluk, buradaki soruyla da paralel bir şey. Şimdi projeyi hazırlayan şirket, sorumluluk kimde? Yönetim kurulunda aslında hiç kimsede değil. İlk projede. Ama projeye makul güvence veren kim? Bağımsız denetim şirketi, dolayısıyla sorumluluk hem işletme sahibinde, hem de bağımsız denetim kuruluşunda.

DİNLEYİCİ

Bağımsız denetim daha yürürlüğe girmedi.

Doç. Dr. ATILLA UYANIK

Gireceğini düşünerek söylüyoruz ama hayır geçmişte de finansal analiz raporunu da yine bağımsız denetim firması imzalıyor ya, orada da makul güvence, orada da muhtemelen uygulanabilirliği yönünde kuvvetle muhtemeldir şeklinde görüş veriyor ya, orada bir sorumluluk var ama sorumluluk hukuku Türkiye’de yaygın mı? Amerika’da 2002’de ENRON vakası yüzünden nasıl Amerika ve ENRON’un vakasıyla Arthur Andersen firması bittiyse, Türkiye’de de bir bağımsız denetim şirketi bitebilir mi? Biter, ama bunu peşin hüküm koyacak, hangi alacaklı, hangi avukat koşacak. Koşabilir bana göre, yani bu sorumluluk vardır, uygulanabilir.

Şimdi üstadın o konudaki sorusu bana direkt. Bu sorumluluk dört tane demiştik ya, projenin ön safhası, talepte bulunmak, süreçte ve sonunda, şimdi bunun her tarafında yeminli var. Bu dört aşamada da yeminli var. Hatta yeminli bir de az önce sektör komiseriyle ilgili soru soruldu. Onunla ilgili de çok kısa açıklama yapacağım.

Şimdi yeminli her tarafta var üstat. Dolayısıyla yeminli burada hangi sorumluluğu var diyorsanız, nedir somut olarak? Bir, disiplin sorumluluğu olabilir, nedir bu? Yani şikâyet olabilir Oda'ya. Yeminli Mali Müşavir yeterince mali tabloları incelemeyeceği yönünde, yanlış yanlıtıcı görüş verdiği yönünde, şikâyet olabilir. Bunun üzerine disiplin soruşturması başlatılabilir. Alacaklı alacağına kavuşamadığı zaman, bu projeye onay vermiş olan ya da o mali tabloları hazırlamış olan, hazırlatmış olan ve tam tasdik kapsamında onaylamış olan Yeminli Mali Müşavir aleyhine dava açabilir. Açabilir mi? Açabilir. Geçmişte ben kayyumken birkaç tane davaya muhatap oldum. Ben direkt muhatap oldum. Bana dava açtı Gebze Belediyesi alacağını alamadı diye. Ben kayyum değilim, denetim kayyumuyum. Bana dava açtı direkt, yani sorumluluk hukuku bir şekilde yürüyor, ama çok etkin değil. Yani Amerika gibi değil. Koca Arthur Andersen firmasını bitirir şekilde sorumluluk söz konusu değildir ama bu risk var üstat, yani her aşamada, disiplin olarak var, rücu olarak var. Alacaklı alacağına kavuşamadığı zaman rücu edebilir. Talepte bulunabilir. Bu yollar açıktır her zaman için.

Maliye Bakanlığı da vergi alacağına kavuşamadığında, o da şey yapabilir tabii ki, zaten orada da vergi müfettişleri, vergi inceleme elemanlarının da burada tenkiti ve sorumluluk yazmaları raporlarında mümkündür. Sonuçta vergi denetimi de olacaktır bu süreç içerisinde.

Bir de çalışmalarında onu da söyleyeyim. Şimdi bu ön projede sunulan ön rapor ve analiz raporu gerçekten çok çok önemli, ama olayı sadece oraya bağlamak da aynı derecede yanlış, çünkü firmanın yarın çeki yazılacak, bakın yarın. Bu dilekçeyi verip, o tedbiri alması gerekiyor. Onun için oturup da bağımsız denetim raporunu, yok bilmem makul güvence verecek, uzun uzun şeyi yok. Bu Amerika uygulamasında da böyle, diğer dünya uygulamalarında da bildiğim kadarıyla böyle, yani gerekli belgeler verilir. Mahkeme geçici mühlet verir. Orada katılıyorum Evren hocaya. Ve o üç aylık süreç içerisinde oturulur adam gibi denetim yapılır, bunu kim yapar? Komiser başkanlığında bağımsız denetim aracılığıyla yapılır. O üç aylık süre, zaten nefes alma sürecidir. Firma gerekli belgeleri veriyorsa, şekil şartına bağlanır, esasa münhasır değildir. Geçici mühletten herhangi bir şekilde yapılandırma, ödeme söz konusu değildir. Dolayısıyla bu geçici mühlet içerisinde bunlar zaten fiilen biz bunu yapıyoruz şu anda. Mesela bakın ben projeyi tenkit ettim. Hatta “projede mühür yoktur” diye mahkemeye tamamlanması, yoksa geçici mühletin kaldırılmasına yönelik sabah dilekçe gönderdim. Yani mühür yok, dolayısıyla geçerli değil. Biz komiser olarak, işte onun için “başkomiser” dedik ya biraz önce, yani komiser olarak görevimiz zaten bu. Bu eksiklikleri meydana çıkartmak, bunun süresi üç ay. Haksızlık KAYİK'lere bu işin verilmesi, şunu da söyleyeyim. Konkordato komiseri bir, iki ve üç olabilir. Bunu bir yanlış algılama var. Bülent hoca da öyle, bir veya üç, öyle bir şey yok, “bir, iki, üç” olabilir. Atanacaksa üç tane, hatta ben bir yerde iki kişi olarak komiserlik yapıyorum şu anda. Eğer üç kişi atanacaksa, bu üç kişiden birinin sorumlu denetçi olacağı öngörülüyor yeni yasada, yani yeni taslakta. Diğer kişilere sorumluluk verilmiyor mu? Tabii ki konkordato komiseri olarak sorumlular. Ama sorumlu denetçiyi özellikle belirtiyor, orada olacaklar, orada olacaksın diye bütün sorumluluk senin demiyor. Sadece komiserlerden biri sorumlu denetçi olsun diyor. Yani inşaat ya da makine mühendisinin sorumluluğu yoktur, öyle bir şey yok yani üstat.

DİNLEYİCİ

Beş yıllık deneyim şartı var sadece.

Doç. Dr. ATILLA UYANIK

Hayır, deneyim şartı genel, şimdi yüksek okul,

DİNLEYİCİ

Yani bu kadar düzenleme bağımsız denetçiler için, Yeminli Mali Müşavirler için, muhasebe mesleğiyle ilgili düzenleme yapıyor Adalet Bakanlığı. Ama bir mühendislikle ilgili, mühendis odalarıyla ilgili, barolarla ilgili, burada komiser olarak görev verdirecek kişilerle, hocam az önce söyledi “çalışma var” dedi. Çalışma yok.

Doç. Dr. ATİLLA UYANIK

Hayır, şu çalışma var üstat. Şu anda bilirkişilik kurulu gibi, konkordato komiserlik kurulu bilirkişilik şeyi altında oluşturulacak. Orada kimlerin, hani hangi müracaatlar alınacak, şöyle bir örnek vereyim; Bilirkişi olarak Yeminli Mali Müşavir de başvurabiliyor ve bilirkişi kurulu alıyor onları bir takım incelemeden sonra atıyor. Aynı şey komiserlik için de olacak üstat fark eden bir şey yok. Yani bir sıkıntı yok. Bilmiyorum ben, bir sorun yok yani.

DİNLEYİCİ

Şöyle ifade edeyim belki çok kısa. Makine mühendisleri arasında ayırım yapmıyor. Avukatlar arasında mesela icra hukukunda mesela bilirkişilik yapamıyor.

Doç. Dr. ATİLLA UYANIK

Sorumlu denetçiler arasında da ayırım yapmıyor ama.

DİNLEYİCİ

Hukukçu bilirkişi olmuyor.

Doç. Dr. ATİLLA UYANIK

Hayır, sorumlu denetçilerin tamamı komiser olabiliyor ama üstat.

DİNLEYİCİ

Hukukçu normal şartlarda bilirkişi olmuyor, yalnız ihtisas yaptığı konularda bilirkişi olabiliyor, ama buna uymuyor bazıları. Şimdi dolayısıyla bağımsız denetçi, yada Yeminli Mali Müşavir dışında kalan mühendis ve hukukçuların hangi kriterlere sahip olup da konkordato komiseri olacağına ilişkin bir düzenleme yok mu?

Doç. Dr. ATİLLA UYANIK

Bir kurul oluşacak ya, hani masa oluşacak ya konkordato komiseri o zaman belli olacak. Teşekkür ederim.

BAŞKAN SABRİ TÜMER

Evet, teşekkür ederiz. Buyurun Haluk hocam.

Prof. Dr. EMİN SADİ HALUK SÜMER

Şimdi sorular hukuki olduğu için Evren hocam cevapladı. Bana fazla söyleyecek bir şey düşmüyor. Ama mühendis komiserleri mahkeme nasıl seçiyor, yani mühendis komiserleri mahkeme nasıl seçiyor? Bilirkişi listesinde olanları seçiyor şu an. O kişi, bilirkişi olmak için işte beş yıllık tecrübeydi vesaire, belgelerini ibraz etmiş, o listeye girmiş, o kişi komiser olarak atanıyor. Ama bir liste hazırlanacak bilirkişi listesi gibi, yine komiser olmanın şartları belirlenecek.

Şimdi faiz konusuna gelince, bankaların faizlerini ben de tabii yüksek buluyorum. Bir de o ilerde alacaklılar toplantısında bankalar rehinli alacaklar için faiz talep edecekler. Temerrüt faizleri verecekler. Ben daha elimdeki işler dolayısıyla o aşamaya gelmedim. Ne faiz talep edecekler? Anlaşacaklar mı, anlaşamayacaklar mı hangi konuda anlaşacaklar? Onu bilmiyorum, onu da zaman gösterecek herhalde.

Projeler revize ediliyor. Yani ilk başta verilen projeler eğer kabul görmüyorsa, onlar geçici mühlet içerisinde revize ediliyor.

Şimdi “konsolidasyon” dedik, yani Atilla hocanın da dediği konsolidasyon tam anlamıyla anladığımız konsolidasyon değil, yani sadece iki tarafta müracaat etmişse, iki tarafın birbirine olan borçlarının arındırılması, onu öyle yapıyoruz.

Bir de benim tabii genelde merak ettiğim, bu konkordatoya başvuru firmaların uzun zaman içerisinde yüzde kaç başarılı olacak, yüzde kaç başarısız olacak.

Doç. Dr. ATILLA UYANIK

% 15 başarılı olma şansı.

Prof. Dr. EMİN SADI HALUK SÜMER

Ben de öyle görüyorum, yani % 15. % 20'sinin başarılı olma, kesin mühleti alma şansı var. Teşekkür ederim.

BAŞKAN SABİR TÜMER

Ben teşekkür ediyorum. Saygıdeğer arkadaşlarım hepinize çok teşekkür ediyorum, bu saate kadar beklediniz. Konuşmacılara teşekkür ediyorum. Gerçekten çok güzel bilgiler verdiler. Şu an bir plaket törenimiz var.

Sayın Atilla üstadıma plaketini vermek üzere, Sayın Disiplin Kurulu Üyemiz Kamber KAYA'yı davet ediyorum. Buyurun Kamber bey.

Sayın Profesör Doktor Haluk SÜMER'e plaketini vermek üzere, bizim eski yönetimimizde Başkan Yardımcımız, Yönetim Kurulu Üyemiz büyük cefalarımızı çeken Sayın Süleyman GENÇ üstadımı davet ediyorum.

Evet, sevgili hocam, Veysi hocam sizin plaketinizi ben vermek istiyorum, uygun bulursanız, buyurun. Uzun yıllar hep beraber çalıştık. Kahır çektik. Meslek Yasasını çıkarttık. Gerçekten Meslek Yasamızın çıkmasında çok büyük emeği olan, Gazeteciler Cemiyetindeki tüm toplantılarımıza katılan, bugüne kadar bizi hiç yalnız bırakmayan Veysi hocama çok teşekkür ediyorum.

Evet sayın Evren hocama plaketini vermek üzere, Yönetim Kurulu Üyemiz sayın TURANÇİFTÇİ'yi davet ediyorum, buyurun.

Hepinize teşekkür ediyorum, toplantıyı kapatıyorum, tüm arkadaşlarımız gelsinler, toplu bir resim verelim, tekrar teşekkür ediyorum.